

Lokalna razvojna strategija
Lokalne akcijske grupe Sjeverozapad
2014. - 2020.

Lepoglava, veljača 2016.

Lokalna akcijska grupa Sjeverozapad (LAG Sjeverozapad)

Hrvatskih pavlina 7, 42250 Lepoglava, Tel: +385 42 494 304, Fax: +385 42 494 315, e-mail: info@lagsz.hr

web: www.lagsz.hr

Sadržaj

1.	ZNAČAJKE PODRUČJA OBUHVAĆENOG LAG-om SJEVEROZAPAD.....	1
1.1.	Opće zemljopisne, prirodne i infrastrukturne značajke područja	1
1.1.1.	Površina i granice područja.....	1
1.1.2.	Opće zemljopisne značajke područja	2
1.1.3.	Zaštićeni prirodni lokaliteti i NATURA 2000	3
1.1.4.	Stanje infrastrukture.....	4
1.1.5.	ENERGETIKA.....	6
1.1.6.	KOMUNALNA INFRASTRUKTURA	7
1.2.	Gospodarstvo.....	8
1.3.	Glavne gospodarske djelatnosti na području LAG-a Sjeverozapad.....	8
1.4.	Stanje gospodarstva na području LAG-a Sjeverozapad.....	10
1.5.	TRŽIŠTE RADNE SNAGE	14
2.	Poljoprivreda	15
2.1.1.	Poljoprivredne površine	16
2.1.2.	Stanje obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava.....	18
2.1.3.	Poljoprivredna proizvodnja	19
3.	Turizam.....	24
4.	Demografija i socijalne značajke područja LAG-a.....	27
4.1.	Demografska kretanja	28
4.2.	Obrazovna struktura stanovništva.....	31
4.1.	Obrazovne institucije.....	32
4.1.	Kultura, zdravlje i sport.....	34
5.	SWOT ANALIZA RAZVOJNIH MOGUĆNOSTI PODRUČJA LAG-a	35
6.	RAZVOJNA VIZIJA	38
7.	Opis ciljeva LRS-a te izlaznih pokazatelja i rezultata.....	39
7.1.	Ciljevi, prioriteti, mjere LRS za područja LAG-a temeljeni na mogućnostima PRR 2014 – 2020.....	39
7.1.	Opis mjera, definiranje korisnika, kriterija prihvatljivosti i praćenje	41
7.1.1.	Opis mjera.....	41
7.1.2.	Prihvatljivi i neprihvatljivi troškovi	42
7.2.	Opis odabira projekta na nivou LAG-a.....	43
7.2.1.	Način odabira projekata i kriteriji	43
7.2.2.	Tijelo za odabir projekta	43

7.2.3.	<i>Intenzitet potpore odabranom projektu</i>	44
7.3.	<i>Opis tema planiranih projekata suradnje i način odabira projekata suradnje</i>	44
7.4.	<i>Usklađenost sa nadređenim strateškim dokumentima (ŽRS, PRR)</i>	45
8.	<i>Opis uključenosti lokalnih dionika u izradu LRS</i>	46
8.1.	<i>Opis sudjelovanja različitih interesnih skupina u izradu LRS i primjena načela »odozdo prema gore«</i>	46
8.1.1.	<i>Partnerski odbori za izradu LRS-a</i>	46
8.1.2.	<i>Metodologija rada na partnerskim odborima</i>	47
8.1.3.	<i>Projektne ideje</i>	47
8.1.4.	<i>Informiranje</i>	48
8.1.5.	<i>Opis partnerstva</i>	48
9.	<i>Akcijski plan provedbe LRS</i>	48
9.1.	<i>Tijek provedbe LRS unutar programskog razdoblja 2014 – 2020</i>	48
10.	<i>Procjena broja projekata za vrijeme programskog razdoblja 2014 – 2020</i>	49
11.	<i>Način praćenja i procjene provedbe LRS</i>	50
11.1.	<i>Opis praćenja provedbe LRS</i>	50
11.1.1.	<i>Pokazatelji praćenja i indikatori za mjerenje učinka provedbe LRS</i>	51
11.2.	<i>Opis procjene LRS</i>	52
12.	<i>Opis sposobnosti provedbe LRS</i>	53
12.1.	<i>Ljudski kapacitet za provedbu LRS</i>	53
12.2.	<i>Financijski kapacitet za provedbu LRS</i>	56
12.3.	<i>Iskustvo u provedbi LEADER pristupa u programskom razdoblju 2007. – 2013.</i>	57
12.4.	<i>Iskustvo u provedbi projekata izvan mjere LEADER</i>	57
13.	<i>Financijski plan</i>	58
13.1.	<i>Financiranje rada LAG-a i provedbe LRS-a</i>	58
13.2.	<i>Procjena potrebnih financijskih sredstava za provedbu projekata</i>	59
	<i>Osobe sudjelovale u izradi LRS-a LAG-a Sjeverozapad</i>	60

1. ZNAČAJKE PODRUČJA OBUHVAĆENOG LAG-om SJEVEROZAPAD

1.1. Opće zemljopisne, prirodne i infrastrukturne značajke područja

1.1.1. Površina i granice područja

Područje LAG-a Sjeverozapad (Slika 1.) obuhvaća 13 jedinica lokalne samouprave u Varaždinskoj županiji (gradove Ivanec, Lepoglava i Varaždin te općine Bednja, Beretince, Cestica, Donja Voća, Klenovnik, Maruševac, Petrijanec, Sračinec, Vidovec i Vinica) te zauzima sjeverozapadni dio Varaždinske županije. Prostor površine 602,55 km² obuhvaća 161 naselja i zauzima 47,74% ukupne površine Varaždinske županije. Površinom najveći je grad Ivanec (94,7 km²), a najmanja općina Beretince (12,40 km²).

Slika 1: Karta LAG-a Sjeverozapad

Izvor: LAG Sjeverozapad

Prostor LAG-a graniči s Republikom Slovenijom na sjeverozapadu, Međimurskom županijom na sjeveru, općinama Trnovec Bartolovečki, Sveti Ilija, Kneginec, Jalžabet i gradom Novi Marof na istoku te Krapinsko-zagorskom županijom na jugu.

1.1.2. Opće zemljopisne značajke područja

Područje LAG-a može se geomorfološki podijeliti na planinsko područje, prigorje i nizinu. Obuhvaća sjeverozapadne padine planine Ivanščice kao najznačajnije geomorfološko uzdignuće i područje Ravne gore. Ivanščica se najvećim dijelom prostire na teritoriju grada Ivanca dok se Ravna gora gotovo cijelom površinom nalazi na teritoriju grada Lepoglave. Vrh Ivanščice najviši je vrh (1.060 m) cjelokupnog područja LAG-a. Općina Bednja prostire se dijelom obroncima Maceljskog gorja te dijelom obroncima Strahinščice i Ravne Gore. Općine Maruševac i Vinica prostiru se obroncima Haloza i rubnim dijelovima Panonske nizine. Općine Petrijanec i Sračinec i grad Varaždin nizinska su područja, budući da se prostiru uz doline rijeka Drave i Plitvice. Vegetaciju u nizinskom dijelu čine livade, a u blago nagnutom podnožju brda - oranice. Viša područja zauzimaju vrtovi, voćnjaci i vinogradi. Područje visine iznad 400 m n. v. pokriveno je šumom.

Područje grada Lepoglave i općine Bednja nalazi se unutar tektonski najkompliciranijih područja u sjeverozapadnoj Hrvatskoj, na razmeđu tri geotektonska sustava: Dinarika, Alpika i Panonika. Područje je u zoni maksimalnog seizmičkog intenziteta VII. stupnja po MCS¹ skali.

Područje LAG-a bogato je vodnim resursima. Glavni vodotoci su rijeke: Bednja, Plitvica i Drava sa svojim pritocima. Državnim planom za zaštitu voda (NN 8/99) rijeka Bednja svrstana je u vode II. kategorije² međutim, kod pojedinih naselja kakvoća vode lošija je od II. kategorije. Kakvoća vode rijeke Plitvice ne zadovoljava propisanu II. kategoriju. Vodotok rijeke Drave povoljan je za hidroenergetsko korištenje. Protok rijeke Drave u smislu biološkog minimuma nije zadovoljavajući, a kemijske i biološke analize ukazuju da je Drava onečišćena. Područje LAG-a ima značajne resurse podzemne pitke vode te osim spomenutih rijeka ima i izvore pitke vode na Ivanščici i Ravnoj gori. Prema kategorizaciji Ritz-a³ svi izvori su svrstani u I. klasu. Vodonosni horizonti u šljunkovitim dravskim naplavinama dobre su izdašnosti i daju kvalitetnu, prirodnu i filtriranu vodu te predstavljaju najznačajniju vodoopskrbnu zonu županije.

Na području LAG-a nalaze se značajna nalazišta mineralnih sirovina, pogotovo tehničko-građevnog kamena, građevnog pijeska i šljunka te ciglarske gline. Dolomiti, dolomitne breče i vapnenci Ivanščice su mineralne sirovine koje se mogu koristiti kao tehnički građevni kamen.

¹ Mercalli-Cancani-Sieberg skala - sastoji se od 12 stupnjeva pri čemu 1. stupanj označava nezamjetljiv potres, a 12. veliki katastrofalan potres.

² Kategorizacija voda NN(77/98) - I i II kategorija u smislu ekološke funkcije zadovoljavaju odredbe "dobrog ekološkog stanja (kakvoće)" i mogu se koristiti za različite namjene (vodoopskrba, sport, rekreacija i sl.). Kategorije III., IV. i V. karakteriziraju značajni poremećaji prirodne biološke ravnoteže ekosustava i mogu se koristiti isključivo za plovidbu, energetske potrebe i sl., uz napomenu da se vode III. kategorije mogu koristiti za potrebe navodnjavanja poljoprivrednih zemljišta.

³ Ritz - kategorizacija kvalitete vode

Na području grada Lepoglave vrši se eksploatacija kamenog materijala u kamenolomu Očura, u blizini naselja Očura. Opekarska glina prisutna je u eksploatacijskom polju „Lukavec“ na području grada Ivanca i na dva eksploatacijska polja u naselju Cerje Nebojse na području općine Maruševac. U sjevernom dijelu naselja Sračinec nalazi se eksploatacijsko polje građevinskog pijeska i šljunka „Turnišće“, dok se kvarcni pijesak kao rijetka mineralna sirovina eksploatira u naselju Jerovec, na području grada Ivanca.

Područjem LAG-a prevladava klimatski tip cfb, tj. umjereno topla kišna klima s toplim ljetima i padalinama tijekom cijele godine, s nešto većom količinom ljeti. Prema podacima iz Prostornog plana Varaždinske županije iz 2000. godine, srednja godišnja temperatura zraka iznosi oko 10°C. Najtopliji mjesec je srpanj sa srednjom mjesečnom temperaturom od oko 19°C, a najhladniji siječanj sa srednjom mjesečnom temperaturom od -1°C. Područje je kontinentalnog oborinskog režima s ukupnom godišnjom količinom oborina oko 900 mm. Tijekom godine snježni pokrivač se javlja između 45 i 50 dana (od listopada do svibnja).

1.1.3. Zaštićeni prirodni lokaliteti i NATURA 2000

Zaštićena područja prirode svojom ljepotom, bogatstvom i raznolikošću predstavljaju temeljnu vrijednost i jedno od najznačajnijih prirodnih dobara Republike Hrvatske, pa tako i LAG-a. Zbog specifičnog geografskog položaja Hrvatska je sastavnica 4 biogeografske regije te se na njenom području isprepliću predalpski, kontinentalni, panonski, dinarski i mediteranski biogeografski utjecaji i stoga je izrazito bogata u smislu krajobrazne i biološke raznolikosti. Na temelju **Zakona o zaštiti prirode** (NN 80/13), u Republici Hrvatskoj postoji 9 kategorija zaštite (u zagradi broj zaštićenih područja): **strogi rezervat (2), nacionalni park (8), posebni rezervat (78), park prirode (11), regionalni park (2), spomenik prirode (85), značajni krajobraz (85), park-šuma (28) i spomenik parkovne arhitekture (121)** odnosno, zaštićeno je 420 područja na ukupno 7.502,66 km² što čini 8,56% ukupnog teritorija Republike Hrvatske.

U pregovaračkom razdoblju Republike Hrvatske i EU, definirana je **Nacionalna ekološka mreža** (NEM), od koje je najveći dio proglašen područjem ekološke mreže Europske unije (Natura 2000). Područje Natura 2000 obuhvaća 29.959,6 km², što čini 36,67% kopnenog teritorija i 16,39% obalnog mora, odnosno ukupno 29,38% teritorija. Sastoji se od 571 poligonalnog i 171 točkastog područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove (POVS) te 38 poligonskih područja očuvanja značajna za ptice (POP), odnosno ukupno 680 područja. Na području LAG-a Sjeverozapad, prisutno je **18 zaštićenih područja**, od čega: regionalni park (1), spomenik prirode (4), park-šuma (2) i spomenik parkovne arhitekture (11). Među najpoznatijima su: Regionalni park Mura-Drava, park-šuma Trakošćan, špilja Vindija, arboretum Opeka, Gaveznicica – Kameni Vrh, Varaždinsko groblje te perivoj uz dvorac u Klenovniku. Daljnjih **9 područja uključeno je u NATURA 2000 mrežu**, jedno je uključeno u POP a njih 8 u POVS (vršni dijelovi planina Ivanšćice i Ravne gore, akumulacije uz rijeku Dravu, livade uz Bednju), odnosno **ukupno 27 zaštićenih područja** na području LAG-a. Detaljan popis Zaštićenih područja i NATURA 2000 područja nalazi se u Prilogu 1. Osim navedenih, na području LAG-a postoje i daljnji lokaliteti koje bi trebalo zaštititi temeljem

Zakona o zaštiti prirode. Treba istaknuti da je prisutna inicijativa proglašenja Parka prirode SZ Hrvatska, za kojeg je Državni zavod za zaštitu prirode izradio Stručnu podlogu.

Zaštićenim područjima upravljaju javne ustanove koje obavljaju djelatnost zaštite, održavanja i promicanja zaštićenog područja u cilju zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara, nadziru provođenje uvjeta i mjera zaštite prirode na području kojim upravljaju te sudjeluju u prikupljanju podataka u svrhu praćenja stanja očuvanosti prirode (monitoring). O zaštićenim područjima prirode na području LAG-a Sjeverozapad, skrbi Javna Ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Varaždinske županije sa sjedištem u Varaždinu: Javna ustanova „Priroda Varaždinske županije“, Kratka 1, 42000 Varaždin.

1.1.4. Stanje infrastrukture

Cestovna infrastruktura

Na području LAG-a Sjeverozapad nalazi se pet graničnih prijelaza s Republikom Slovenijom. Granični prijelaz Dubrava Križovljanska na području općine Cestica je međunarodni granični prijelaz I. kategorije⁴, dok su granični prijelaz Otok Virje u općini Cestica i granični prijelaz Zlogonje na području grada Lepoglave međudržavni granični prijelazi II. kategorije⁵. Granični prijelazi Donja Voća u općini Donja Voća i Cvetlin u općini Bednja lokalnog su karaktera.

Najbliži priključak na autocestu na području LAG-a je A2 čvor Trakošćan preko državne ceste D508 od kojeg je općina Bednja udaljena 1 km. Najbliži priključak na autocestu A4 je čvor Kneginec preko državne ceste D2 koja prolazi kroz područje grada Varaždina. Prostorom LAG-a prolaze tri državne ceste ukupne duljine 74,64 km. Najznačajnija je državna cesta D2 koja povezuje područje LAG-a s Republikom Slovenijom te istočnim dijelom Hrvatske. Državna cesta D35 povezuje južni i istočni dio LAG-a s gradom Varaždinom. Državne ceste uglavnom su u dobrom tehničkom stanju. Na državnoj cesti D2 registriran je iznimno velik intenzitet prometa, stoga je u planu izgradnja brze ceste „Podravske magistrale“. Mreža od 38 pravaca županijskih cesta ukupne dužine 249,1 km te 68 dionica lokalnih cesta ukupne dužine 191,4 km grana se cijelim teritorijem LAG-a. Sve županijske ceste na području LAG-a su asfaltirane. Lokalne ceste su asfaltirane u dužini 174,4 km, dok je 17 km neasfaltirano. Nerazvrstane ceste većim dijelom nisu asfaltirane te isto tako nisu katastarski evidentirane. Mreža županijske i lokalne cestovne infrastrukture dijelom ne udovoljava tehničkim uvjetima

⁴ Granični prijelaz I. kategorije je prijelaz za međunarodni promet na kojem se neprekidno obavljaju poslovi iz nadležnosti policije i carine, a sanitarni, veterinarski, fitosanitarni, prometni i poslovi tržišne inspekcije na način propisan zakonom i međudržavnim sporazumom – izvor Uredba o graničnim prijelazima u RH, NN 97/96

⁵ Granični prijelaz II. kategorije je prijelaz za međunarodni i međudržavni promet na kojem se obavljaju poslovi iz nadležnosti policije i carine, a poslovi inspekcija iz stavka 2. Ovoga članka prema vrsti prijelaza i prometa koji se obavlja na prijelazu, na način utvrđen stavkom 2. ovoga članka – izvor Uredba o graničnim prijelazima u RH, NN 97/96

i sigurnosti za ovaj rang cesta. Županijske i lokalne ceste neredovito su održavane, kolnici su dijelom oštećeni i samo djelomice udovoljavaju zahtjevima i propisima.

Konfiguracija terena ovih državnih cesta ograničava brzinu na max. 50 do 70 km/h.

Cestovni promet putnika obavlja Autobusni prijevoz d.o.o. Najvažnije autobusne linije na području LAG-a te broj dnevnih linija (odnose se na radne dane) navedene su u tablici 1.

Tablica 1: Autobusni promet na području LAG-a

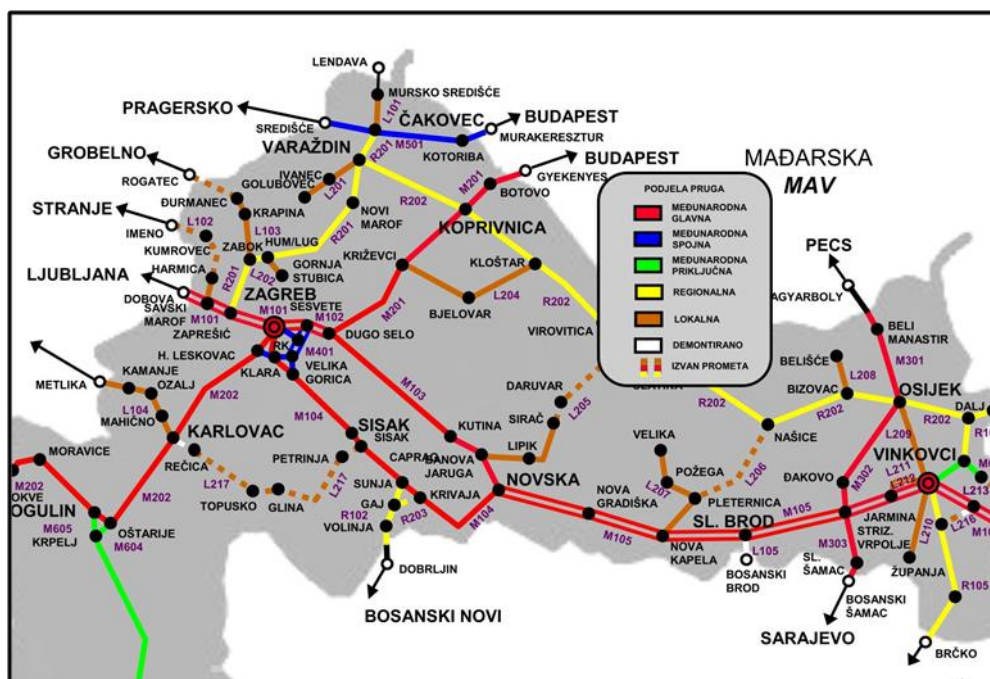
Stanica	Dolasci	Odlasci	Relacija	Broj linija
Ivanec	12	14	Varaždin - Ivanec	3
Klenovnik	5	7	Varaždin - Klenovnik	2
Trakošćan	8	9	Varaždin - Trakošćan	3
Višnjica	5	6	Varaždin - Višnjica	2
Cvetlin	2	1	Varaždin - Cvetlin	1
Voća Gornja	6	4	Varaždin - Voća Gornja	2
Vinica	15	14	Varaždin - Vinica	4
Cestica	6	7	Varaždin - Cestica	3
Svibovec Podravski	7	6	Varaždin – Svibovec Podravski	2
Varaždin	5	4	Ivanec - Varaždin	3
Beretinec	5	4	Varaždin - Beretinec	3

Izvor: Izvod iz reda vožnje

Željeznička infrastruktura

Željeznički promet na području LAG-a Sjeverozapad odvija se na pravcu željezničke pruge Varaždin – Ivanec – Golubovec. Pruga prolazi dijelom općina Vidovec i Maruševac te gradovima Varaždinom, Lepoglavom i Ivancem. Osiguranje pruge i kolodvora tehnički je zastarjelo ili ga uopće nema, a problem su brojni prijelazi cesta preko postojeće pruge, posebice nezaštićeni. Pruga nije elektrificirana. Gradom Varaždinom prolazi regionalna pruga preko koje LAG Sjeverozapad ima poveznicu s cijelom EU.

Slika 2. Karta pruga prema Odluci o razvrstavanju pruga (NN 81/06) i izmjenom (NN 13/07).

Zračni promet

Najbliža zračna luka nalazi se na teritoriju grada Varaždina. Aerodrom je opremljen za primanje različitih tipova zrakoplova, od najmanjih jednomotoraca do putničkih mlaznih zrakoplova generalne avijacije. Udaljena je 50 km od najudaljenijeg naselja LAG-a Sjeverozapad. Međunarodna zračna luka Zagreb-Pleso udaljena je 80 km.

1.1.5. ENERGETIKA

Električna energija najzastupljeniji je energent na području LAG-a, a distributer je Elektra d.d. Varaždin. Područje je opskrbljeno električnom energijom, ali zbog dotrajalosti vodova i instalacija u nekim dijelovima dolazi do padova napona. U Varaždinskoj županiji, na rijeci Dravi smješteno je hidroenergetsko postrojenje HE "Varaždin" koje je važno za područje LAG-a.

Zemni plin kao energent relativno je dobro zastupljen na području LAG-a. Veliki dio područja ima mogućnost priključenja na plinsku mrežu. Distribuciju plina na LAG području obavljaju distributeri „Termoplin“ d.d. Varaždin i Ivkom-plin d.o.o. Ivanec.

Tekuća goriva kao glavni energent koriste se za promet vozila u cestovnom i željezničkom prometu te u manjoj mjeri kao energent u domaćinstvima. Ona domaćinstva koja nisu uvela plin, tj. nisu priključena na plinsku mrežu, kao energent za zagrijavanje koriste tekuća ili kruta goriva.

Obnovljivi izvori energije na području LAG-a nisu zadovoljavajuće zastupljeni. Pozitivan primjer korištenja obnovljivih izvora energije su solarni paneli na osnovnim školama u Bednji i Lepoglavi.

1.1.6. KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

Vodoopskrbnu zonu područja LAG-a čine rezerve pitke vode u dolini rijeke Drave (vodocrpilišta s dravskih naplavina) te izvorišta podzemne vode gorskog masiva Ivanšćice (Bistrica, Beli zdenci, Žgano vino, Šumi i Belski dol) i Ravne gore (izvorišta Ravna gora i Sutinska). Vodoopskrba se temelji na dva postojeća vodoopskrbna sustava: regionalni vodovod "Varaždin" i grupni vodovod "Ivanec". Područje općine Bednja, veći dio grada Ivanca te dio grada Lepoglave, općine Klenovnik, općine Maruševac te općine Donja Voća opskrbljuje se putem grupnog vodovoda „Ivanec“, dok se ostali dio područja LAG-a opskrbljuje putem Regionalnog vodovoda „Varaždin“. Usluge vodoopskrbe provode dvije tvrtke: Varkom d.d. i Ivkom d.o.o. Prema podacima tvrtke Varkom d.d., pokrivenost područja sustavom Regionalnog vodovoda Varaždin nije potpuna. Najmanja je pokrivenost općine Donja Voća, Cestica i Vinica. Prema podacima tvrtke Ivkom d.o.o., pokrivenost vodoopskrbnom mrežom je 90%.

Odvodnja otpadnih voda na području LAG-a djelomično je riješena u većim naseljima. Sustavi odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda su nepovezani, mješovitog tipa. Odvodnja sanitarno-fekalnih voda iz domaćinstva obavlja se dijelom putem septičkih jama, dok se oborinske vode odvođe površinskim tokovima, tj. cestovnim rigolima ili sustavom otvorenih ili poluotvorenih kanala. Područja odvodnje kojima upravlja Varkom d.d. spojena su na pročištač otpadnih voda u Varaždinu, dok na području kojim gospodari Ivkom d.o.o. sadašnji sustav odvodnje je mješoviti gravitacijski, s ispustima u vodotoke te nema povezanosti sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda. Izuzetak čine pojedini industrijski pogoni te naselja koja imaju zasebne uređaje za pročišćavanje.

Na području LAG-a rijeke Bednja i Plitvica imaju velike oscilacije vodostaja te se javlja problem plavljenja poljoprivrednih površina kod visokih vodostaja.

Sve jedinice lokalne samouprave na području LAG-a uključene su u sustav organiziranog skupljanja komunalnog otpada. Pojedine vrste proizvodnog neopasnog otpada (papir, staklo, metali) skupljaju i prevoze ovlašteni sakupljači do obrađivača. Sakupljeni komunalni i neopasni tehnološki otpad odlaže se na području općine Cestica i grada Ivanca, gdje postoje odlagališta te u gradu Varaždinu, gdje se otpad balira u bale i skladišti do konačnog zbrinjavanja.

INFORMACIJSKO – KOMUNIKACIJSKA INFRASTRUKTURA

Područje LAG-a u potpunosti je pokriveno poštanskim uredima i kurirskim službama za hitne pošiljke te redovitom dostavom pošte. Za odvijanje poštanskog prometa nadležna je HP-Hrvatska pošta d.d.. Pokrivenost poštanskim uredima zadovoljava potrebe korisnika.

Telekomunikacijski promet na području LAG-a organizira i obavlja HT – Hrvatske telekomunikacije d.d., telekomunikacijski centar Varaždin. Pokrivenost fiksnom telefonskom mrežom je visoka i zadovoljava potrebe korisnika. Područje LAG-a pokriveno je svjetlovodnim kabelima. Pokrivenost internetom jednaka je pokrivenosti telefonskom mrežom. Klasični „dial-up“ priključci stvar su prošlosti, uvedena je ISDN i ADSL usluga brzog interneta. Na području LAG-a zastupljena su 3 operatera, kao i u ostalim dijelovima RH. Pokrivenost mobilnim signalom je zadovoljavajuća, u nekim kotlinama zbog konfiguracije terena mogu se javiti područja lošeg signala.

1.2. Gospodarstvo

Povijesni i aktualni gospodarski pokazatelji temelj su za donošenje ocjene gospodarskog stanja koje obuhvaća područje LAG Sjeverozapad u sastavu tri grada: Ivanec, Lepoglava i Varaždin te 10 općina: Bednja, Beretinec, Cestica, Donja Voća, Klenovnik, Maruševec, Petrijanec, Sračinec, Vidovec i Vinica. Riječ je o gradovima i općinama u Varaždinskoj županiji koja se temeljem izračuna Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva u 2013. godini nalazi u II. skupini s indeksom razvijenosti koji iznosi 86,34%.

Tablica 2. Indeks razvijenosti gradova i općina LAG Sjeverozapad

Grad / Općina	Indeks razvijenosti	Skupine	
Donja Voća	53,06%	50-75%	II.
Cestica	66,14%	50-75%	II.
Bednja	66,42%	50-75%	II.
Petrijanec	75,43%	75-100%	III.
Klenovnik	76,71%	75-100%	III.
Lepoglava	76,95%	75-100%	III.
Vidovec	79,53%	75-100%	III.
Maruševec	79,75%	75-100%	III.
Vinica	80,25%	75-100%	III.
Beretinec	83,99%	75-100%	III.
Sračinec	84,76%	75-100%	III.
Ivanec	91,09%	75-100%	III.
Varaždin	116,13%	100-125%	IV.

Izvor: www.mrrsv.g.hr

1.3. Glavne gospodarske djelatnosti na području LAG-a Sjeverozapad

Prema podacima iz siječnja 2016. godine, u Sudskom registru Republike Hrvatske evidentirano je 5.423 subjekta od kojih se njih 4.311 odnosi na gospodarske i uslužne djelatnosti (d.d., d.o.o., j.d.o.o., obrtnici), a njih 1.112 čine ostali pravni subjekti (javna uprava, obvezno socijalno osiguranje, obrazovanje, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti).

Glavne gospodarske djelatnosti na području LAG Sjeverozapad čine prerađivačka industrija koja je inače i gospodarski pokretač rasta na ovom području. Riječ je o prehrambenoj, drvnjoj, metalo-prerađivačkoj i tekstilnoj industriji i udjelu od 11,47% u ukupnom sektoru na području LAG Sjeverozapad. Od ostalih gospodarskih djelatnosti znatan udio odnosi se na građevinarstvo (8%), trgovinu na veliko i malo (18,35%) i ostale uslužne djelatnosti (14,81%). Prostor za razvoj poljoprivrede i dalje je velik, budući da ovaj sektor čini samo 1,95% djelatnosti na području LAG Sjeverozapad.

Tablica 3. Broj subjekata po sektorima na području LAG Sjeverozapad

Naziv sektora na području LAG Sjeverozapad	Broj	Udio
1. Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	106	1,95%
2. Rudarstvo i vađenje	9	0,17%
3. Prerađivačka industrija	622	11,47%
4. Opskrba el. energijom, plinom, parom i klimatizacija	45	0,83%
5. Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	24	0,44%
6. Građevinarstvo	434	8,00%
7. Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala	995	18,35%
8. Prijevoz i skladištenje	383	7,06%
9. Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	292	5,38%
10. Informacije i komunikacije	219	4,04%
11. Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	48	0,89%
12. Poslovanje nekretninama	94	1,73%
13. Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	668	12,32%
14. Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	120	2,21%
15. Javna uprava, obvezno socijalno osiguranje	38	0,70%
16. Obrazovanje	102	1,88%
17. Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	93	1,71%
18. Umjetnost, zabava i rekreacija	328	6,05%
19. Ostale uslužne djelatnosti	803	14,81%
Ukupno sektori LAG SJEVEROZAPAD	5.423	100,00%

Izvor: Sudski registar RH

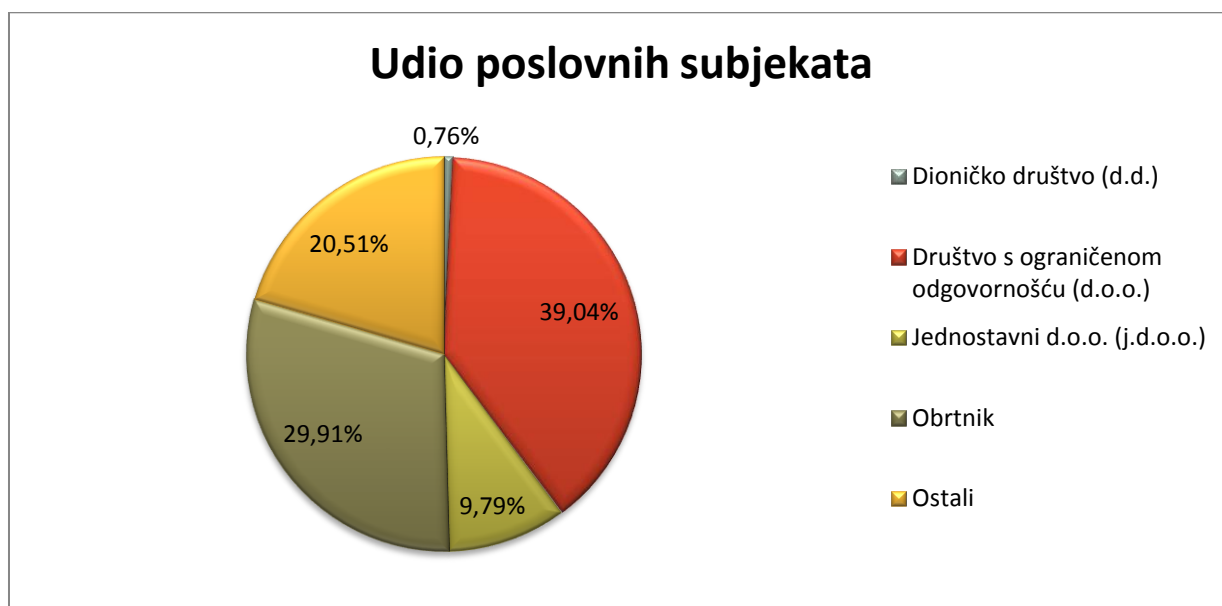
Tablica 4. Poslovni /pravni subjekti na području LAG Sjeverozapad

Vrsta pravnog / poslovnog subjekta na području LAG Sjeverozapad	Broj	Udio
Dioničko društvo (d.d.)	41	0,76%
Društvo s ograničenom odgovornošću (d.o.o.)	2.117	39,04%
Jednostavni d.o.o. (j.d.o.o.)	531	9,79%

Obrtnik	1.622	29,91%
Ostali	1.112	20,51%
Ukupno:	5.423	100,00%

Izvor: Sudski registar RH

Graf 1. Udio poslovnih/pravnih subjekata na području LAG-a Sjeverozapad

1.4. Stanje gospodarstva na području LAG-a Sjeverozapad

Najvažniji indikatori stanja gospodarstva su rast realiziranih investicija i novostvorene vrijednosti koji za posljedicu imaju rast broja zaposlenih, rast bruto i neto plaća i općenito rast prihoda i standarda svih građana. Gospodarstvenici LAG Sjeverozapad u 2014. godini ostvarili su prihod od 13,9 milijardi kuna i dobit nakon oporezivanja u iznosu od 48,12 milijuna kuna. Novostvorena vrijednost u 2014. godini u iznosu od 2,45 milijardi kuna koju u svojoj strukturi čine bruto plaće, porezi i dobit, ostala je na razini novostvorene vrijednosti iz 2013. godine od 2,46 mlrd. kn (Indeks 1,00). Iako je u 2014. godini prerađivačka industrija ostvarila dobit nakon oporezivanja u iznosu od 157,36 mil. kn, na razini svih sektora evidentirana je dobit od samo 48,12 mil. kn iz čega jasno proizlazi da je znatan dio gospodarstvenika poslovao s gubitkom.

Prosječna bruto plaća u 2014. godini na području LAG Sjeverozapad iznosila je 5.274,04 kune i dalje je znatno niža od prosjeka Republike Hrvatske (6.813,00 kn). Najniže bruto i neto plaće imala je općina Bednja, dok su najviše bruto i neto plaće imale općine Vinica i Beretinec.

Tablica 5. Gospodarski pokazatelji poslovnih subjekata LAG Sjeverozapad u 2014. godini / Obveznici predaje GFI-POD

Gospodarski pokazatelji u 2014.godini	Vrijednost
Broj subjekata	2.419
Broj zaposlenih	24.640
Prihod	13,88 mlrd.kn
Novostvorena vrijednost	2,45 mlrd.kn
Izvoz	2,21 mlrd.kn
Neto plaća	3.870,23 kn
Dobit	48,12 mil.kn
Investicije	417,23 mil.kn
Bruto plaća	5.274,04 kn

Izvor: FINA

Tablica 6. Gospodarski pokazatelji poslovnih subjekata LAG Sjeverozapad u 2014. godini / Obveznici predaje GFI-POD / Prerađivačka industrija (622)

Prerađivačka industrija (622)	Vrijednost
Broj subjekata	330
Broj zaposlenih	10.716
Prihod	5,80 mlrd.kn
Novostvorena vrijednost	994,62 mil.kn
Izvoz	1,48 mil.kn
Neto plaća	3.653,46 kn
Dobit	157,36 mil.kn
Investicije	132,38 mil.kn
Bruto plaća	4.952,99 kn

Izvor: FINA

Tablica 7. Gospodarski pokazatelji poslovnih subjekata LAG Sjeverozapad u 2014. godini / Obveznici predaje GFI-POD / Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (106)

Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (106)	Vrijednost
Broj subjekata	44
Broj zaposlenih	1.813
Prihod	1,37 mlrd.kn
Novostvorena vrijednost	131,83 mil.kn
Izvoz	208,19 mil.kn
Neto plaća	3.723,35 kn
Dobit	3,73 mil.kn
Investicije	43,91 mil.kn
Bruto plaća	4.943,26 kn

Izvor: FINA

Kako u trenutku pisanja Strategije nismo raspolagali s ostvarenim gospodarskim pokazateljima za 2015. godinu, za ovo razdoblje najavljen je blagi oporavak gospodarstva. Međutim, i dalje postoji veliki prostor za rast i razvoj, kako prerađivačke industrije, tako i

ostalih gospodarskih sektora koji bi trebali rezultirati otvaranjem novih radnih mjesta, stvaranjem novih dodanih vrijednosti i pokretanjem jačeg investicijskog ciklusa.

Porast ostvarenih investicija u 2014. godini evidentiran je u gradovima Ivanec (25%), Lepoglava (čak 206%) i općini Petrijanec (72%), dok su u gradu Varaždinu investicije pale za 18% u odnosu na 2013.godinu. Najveći porast broja zaposlenih bilježili su: općina Vinica (21%), općina Petrijanec (17%) i grad Lepoglava (11%).

Tablica 8. Ključni gospodarski pokazatelji za LAG Sjeverozapad – broj zaposlenih

Područje LAG Sjeverozapad / Grad / Općina	Broj zaposlenih				
	2012.	2013.	Indeks 13/12	2014.	Indeks 14/13
Grad Ivanec	2.992	2.676	0,89	2.511	0,94
Grad Lepoglava	586	704	1,20	781	1,11
Grad Varaždin	19.098	18.938	0,99	18.979	1,00
Općina Bednja	267	28	0,10	31	1,11
Općina Beretinec	61	69	1,13	66	0,96
Općina Cestica	348	372	1,07	423	1,14
Općina Donja Voća	38	29	0,76	38	1,31
Općina Klenovnik	60	59	0,98	59	1,00
Općina Maruševac	545	515	0,94	502	0,97
Općina Petrijanec	575	491	0,85	575	1,17
Općina Sračinec	414	433	1,05	296	0,68
Općina Vidovec	230	226	0,98	230	1,02
Općina Vinica	110	123	1,12	149	1,21
Ukupno LAG Sjeverozapad	25.324	24.663	0,97	24.640	1,00

Izvor: FINA

Tablica 9. Ključni gospodarski pokazatelji za LAG Sjeverozapad – ostvarene investicije i novostvorena vrijednost

Područje LAG Sjeverozapad / Grad / Općina	Ostvarene investicije (Iznosi u HRK)					Novostvorena vrijednost (Iznosi u HRK)				
	2012.	2013.	Indeks 13/12	2014.	Indeks 14/13	2012.	2013.	Indeks 13/12	2014.	Indeks 14/13
Grad Ivanec	52.550.000	36.800.000	0,70	45.960.000	1,25	203.090.000	248.020.000	1,22	213.260.000	0,86
Grad Lepoglava	14.000.000	16.840.000	1,20	34.710.000	2,06	77.140.000	94.810.000	1,23	104.100.000	1,10
Grad Varaždin	344.500.000	364.090.000	1,06	299.810.000	0,82	1.880.000.000	1.880.000.000	1,00	1.930.000.000	1,03
Općina Bednja	75.990.000	85.204	0,00	174.210	2,04	14.790.000	2.160.000	0,15	2.580.000	1,19
Općina Beretinec	368.833	492.323	1,33	508.597	1,03	4.840.000	5.190.000	1,07	5.860.000	1,13
Općina Cestica	9.120.000	15.900.000	1,74	14.240.000	0,90	30.150.000	32.860.000	1,09	35.520.000	1,08
Općina Donja Voća	229.730	42.768	0,19	229.730	5,37	3.250.000	2.980.000	0,92	3.250.000	1,09
Općina Klenovnik	457.476	145.498	0,32	145.498	1,00	3.600.000	4.280.000	1,19	4.280.000	1,00
Općina Maruševac	8.840.000	6.320.000	0,71	2.000.000	0,32	41.640.000	93.310.000	2,24	43.320.000	0,46
Općina Petrijanec	14.330.000	8.330.000	0,58	14.330.000	1,72	53.670.000	45.300.000	0,84	53.670.000	1,18
Općina Sračinec	6.050.000	1.830.000	0,30	1.940.000	1,06	32.440.000	28.040.000	0,86	28.180.000	1,00
Općina Vidovec	1.870.000	2.040.000	1,09	1.870.000	0,92	17.150.000	16.740.000	0,98	17.150.000	1,02
Općina Vinica	842.773	650.323	0,77	982.076	1,51	8.850.000	12.030.000	1,36	14.340.000	1,19
Ukupno LAG Sjeverozapad	529.148.812	453.566.116	0,86	416.900.111	0,92	2.370.610.000	2.465.720.000	1,04	2.455.510.000	1,00

Izvor: FINA

1.5. TRŽIŠTE RADNE SNAGE

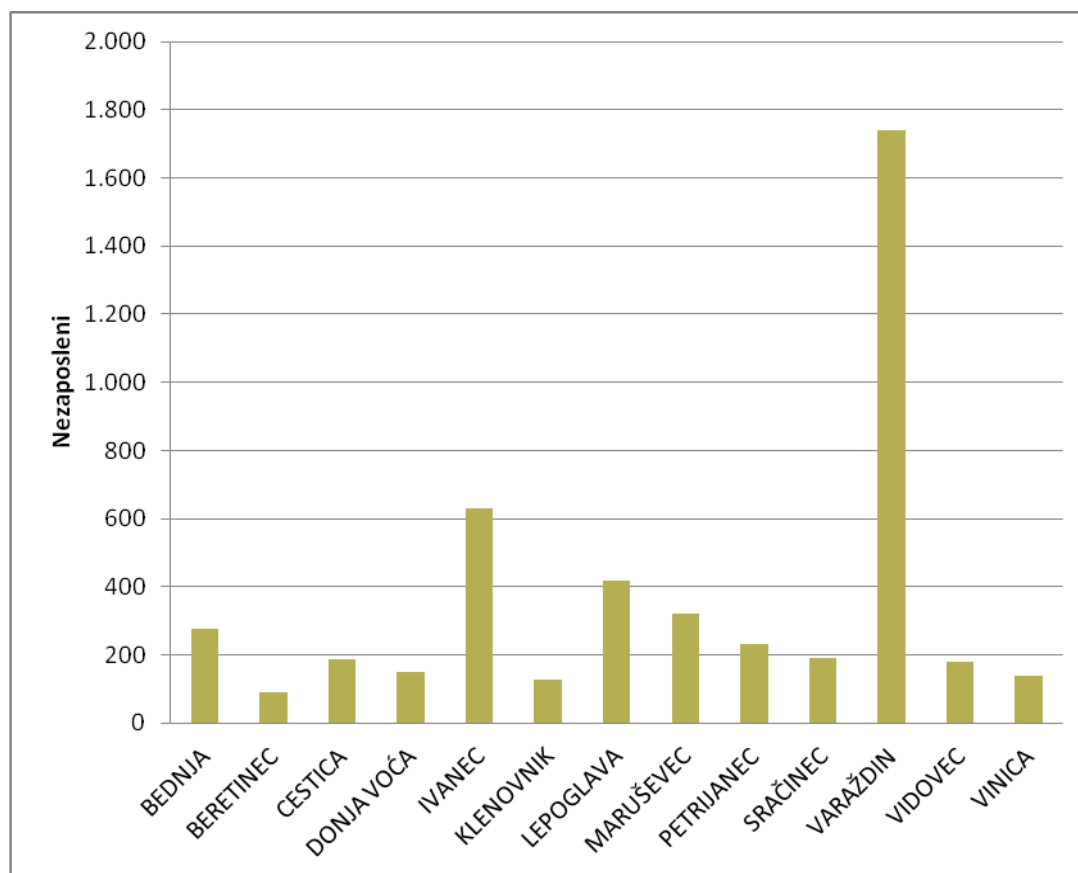
Prema popisu stanovništva Republike Hrvatske iz 2011. godine, na području LAG Sjeverozapad evidentirano je 74.837 radno sposobnog stanovništva, od čega žene 36.443 (48,7%) i muškarci 38.394 (51,30%). Kako se očekuje da će gospodarski rast i razvoj rezultirati i otvaranjem novih radnih mjesta, potreba za radnom snagom pokrivat će se na samom području LAG Sjeverozapad i nema opravdanih razloga da se radna snaga uvozi iz ostalih područja RH ili izvan RH.

Tablica 10. Radno sposobno stanovništvo LAG Sjeverozapad

LAG Sjeverozapad	Ukupno	Radno sposobno stanovništvo (15 – 64 godine)	65 i više godina
Ivanec	13.758	9.432	2.181
Lepoglava	8.283	5.882	1.215
Varaždin	46.946	31.593	8.815
Bednja	3.992	2.630	786
Beretinec	2.176	1.509	323
Cestica	5.806	3.851	954
Donja Voća	2.443	1.664	406
Klenovnik	2.022	1.402	314
Maruševac	6.381	4.377	1.077
Petrijanec	4.812	3.150	699
Sračinec	4.842	3.318	671
Vidovec	5.425	3.694	825
Vinica	3.389	2.335	523
Žene	56.530	36.443	11.871
Muškarci	53.745	38.394	6.918
Ukupno	110.275	74.837	18.789

Izvor: Državni zavod za statistiku

Graf 2. Broj nezaposlenih po JLS-u⁶ za siječanj 2016.

Ukupan broj nezaposlenih na području LAG-a Sjeverozapad u siječnju 2016. godine bio je 6.841 osoba. Od toga je 51,48% muškaraca, a 48,52% žena. Najviši udio nezaposlenih čine KV i VKV radnici (2.152, 31,46%), dok visoko obrazovanih ima 12,43% ili 878 osobe.

2. Poljoprivreda

Poljoprivredna proizvodnja značajna je grana gospodarstva na području LAG-a Sjeverozapad. Od ukupne površine područja LAG-a, ukupno je 220,93 km² raspoloživih površina za poljoprivrednu proizvodnju, odnosno 41,62 %. U svrhu poljoprivredne proizvodnje koristi se svega 146,28 km² odnosno 14.628 ha, što je 66,21% od ukupno raspoloživih poljoprivrednih površina. Najveći udio poljoprivrednih površina ima općina Vidovec gdje se $\frac{3}{4}$ površine smatra poljoprivrednim zemljištem, a najmanji općina Bednja gdje je na svega $\frac{1}{10}$ površine moguća poljoprivredna proizvodnja. Prema strukturi proizvodnje na području općine Vidovec dominantna je proizvodnja povrća, dok je na području općine Bednja u prošlosti bilo više razvijeno stočarstvo. Takva struktura i razvoj proizvodnje koji su bili uvjetovani prirodnim i

⁶ Izvor: HZZ

socijalnim prilikama utjecala je i na dohodovnost poljoprivredne proizvodnje te na današnje stanje poljoprivrede u tim područjima.

Današnje stanje u poljoprivredi na području LAG-a Sjeverozapad istovjetno je ukupnom stanju te djelatnosti na području Varaždinske županije ali i cijele Hrvatske. Poljoprivredu obilježava njezina nekonkurentnost, odnosno nedohodovnost te istodobno ovisnost o regionalnim, državnim i EU potporama. Vrlo je malo poljoprivrednih gospodarstava koja su sposobna izaći na zahtjevno tržište hrane s količinama koje bi bile konkurentne istim proizvodima iz EU, a posebno onima koji nam dolaze iz Kine, Južne Amerike i drugih zemalja svijeta. Dugogodišnja nebriga i sustavno zapostavljanje ovog sektora gospodarstva uvjetovala je današnju izrazitu usitnjenost posjeda i organizacijsku nepovezanost poljoprivrednih gospodarstava koju prati pad vlastite proizvodnje i dramatično povećanje uvoza. Povećana potrošnja domaćih proizvoda uz naravno i povećanu proizvodnju hrane prije svega za potrebe stanovnika s područja LAG-a predstavlja veliku mogućnost povećanja prihoda. Stanovnici LAG-a naime prema podacima DZS-a (2011) „pojeđu“ godišnje hrane u vrijednosti od 777.981.510 kn (21.870 kn po kućanstvu godišnje) ili nešto više od čak 100 milijuna eura. Ako uzmemo u obzir da se danas uvozi oko 50% potrebne hrane, uz pretpostavku da vrlo malo toga ne možemo proizvesti (agrume, banane, maslinovo ulje i morsku ribu), tada je jasno kako veliki potencijal u stvaranju novog dohotka leži upravo u poljoprivredi, gotovo 50 milijuna eura na godišnjoj razini. To je itekako valjani razlog za obnovu i razvoj poljoprivrede i to svih njezinih grana. Valja naglasiti kako uz razvoj primarne proizvodnje hrane ide i razvoj procesne djelatnosti za male i srednje poduzetnike. Osim toga, pokreću se i druge djelatnosti koje prate potrebe razvijene poljoprivrede.

Pri tome se nismo dotaknuli mogućnosti koje možemo ostvariti u ponudi domaće hrane u turizmu (lokalnom i onom „morskom“) i naposljetku izravnom izvozu u druge zemlje.

2.1.1. Poljoprivredne površine

Na području LAG-a Sjeverozapad prisutna je disperzija poljoprivrednih površina koje su male, raštrkane i rascjepkane, što je posljedica nekonkurentne zemljišne politike na državnoj razini, destimulirajuće i zastarjele zakonske legislative (Zakona o nasljeđivanju, zakoni i propisi porezne politike, Zakon o komasaciji, nesređene zemljišne knjige itd.) te velike gustoće naseljenosti.

U brojkama to znači da je danas na području cijele Varaždinske županije, a takva je situacija tipična i za područje LAG-a, prosječna veličina OPG-a 3,29 ha. Još je dramatičniji podatak kako je prosječna veličina ARKOD parcele OPG-a svega 0,31 ha (3.100 m²). Kada bi se tome pribrojile i sitne čestice malih gospodarstava koja nisu upisana u ARKOD evidenciju, tada bi ova brojka prosječne veličine jedne poljoprivredne čestice bila ispod 2.000 m², što je praktično veličina većeg gradilišta u ruralnom prostoru. Posebno je zabrinjavajuće što ne postoji nikakav sustavni mehanizam zaštite i potpora koji bi barem zaustavili daljnje procese cijepanja parcela.

Tablica 11. Površine poljoprivrednog zemljišta po OPG-u⁷. Podaci su dohvaćeni i analizirani prema sjedištu poljoprivrednika.

Grad/općina	<3 ha		<=3 i <20 ha		>=20 i <100 ha		>=100 i < 1.500 ha		UKUPNO	
	Broj PG	Površina (ha)	Broj PG	Površina (ha)	Broj PG	Površina (ha)	Broj PG	Površina (ha)	Broj PG	Površina (ha)
Varaždinska ž.	5.246	7.800,39	2.387	13.799,13	173	6.208,55	11	2.405,79	7.817	30.213,86
Bednja	121	165,22	30	151,77	2	62,67	0	0,00	153	379,65
Beretinec	74	95,66	15	79,34	0	0,00	0	0,00	89	175,00
Cestica	305	442,82	83	486,39	3	112,26	0	0,00	391	1.041,47
Donja Voća	116	183,85	39	220,62	3	64,65	0	0,00	158	469,12
Ivanec	302	443,15	64	343,70	4	165,56	0	0,00	370	952,42
Klenovnik	64	103,15	12	54,71	0	0,00	0	0,00	76	157,86
Lepoglava	164	238,44	23	103,44	1	93,12	0	0,00	188	435,00
Maruševac	345	592,84	163	978,31	9	250,78	0	0,00	517	1.821,93
Petrijanec	202	322,44	180	1.155,64	23	835,08	0	0,00	405	2.313,15
Sračinec	70	103,79	40	229,48	6	152,47	0	0,00	116	485,74
Varaždin	338	374,94	83	589,75	14	564,64	3	755,52	438	2.284,86
Vidovec	315	536,21	230	1.346,23	8	283,76	0	0,00	553	2.166,20
Vinica	130	187,35	48	334,98	7	222,63	1	139,33	186	884,30
Ukupno LAG	2.546	3.790	1.010	6.074	80	2.808	4	895	3.640	13.567

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede

Iz navedenog je razvidno da je najveći udio onih PG-a koji imaju manje od 3 ha, odnosno njih čak 67,2%. Bilo bi dobro vidjeti podatak koliko ima čestica na području LAG-a kako bi se vidjelo da je i ovih tri i manje ha rascijepano još na više čestica. Najdominantnija i po veličini najperspektivnija s obzirom na brojnost PG-a je skupina onih sa 3 do 20 ha, međutim njihova prosječna površina iznosi tek 6,01 ha, što može biti dostatno za intenzivnu povrtlarsku ili voćarsku proizvodnju ili proizvodnju aromatičnog i ljekovitog bilja, međutim svakako je premalo za neku ozbiljniju stočarsku ili ratarsku proizvodnju. Stoga je nužno okrupnjavanje i povećanje tih gospodarstava.

Poljoprivredno zemljište predstavlja ključ razvoja poljoprivrede i stoga je najvažnije okrupniti ga i sačuvati od devastacije.

Slijedeća karakteristika poljoprivrednog zemljišta na području LAG-a je i ta da nema puno poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države (najviše ga ima na području Varaždina i Cestice, ali i to je u odnosu na većinu drugih regija Hrvatske malo). Iz tog razloga se ne može računati na veće parcele koje bi se dobile prodajom ili zakupom državnog poljoprivrednog zemljišta.

⁷ Stanje iz ARKOD baze i Upisnika poljoprivrednika na dan 14.12.2015.

2.1.2. Stanje obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava

Prosječan broj članova na OPG-u prema Tablici 12 iznosi 1,34 člana i potpuno je istovjetan broju članova OPG-a na području cijele Varaždinske županije. Ovo je potrebno uzeti s oprezom iz razloga velike vjerojatnosti da prilikom prijavljivanja broja članova u obitelji nisu svi prijavljeni kao članovi OPG-a. Podatak je neobičan i iz razloga što bi to značilo da se od ukupnog broja svih stanovnika LAG-a (110.274 stanovnika) svega njih 5.05% nalazi u OPG-ima. Ako je tome ipak tako, onda iz toga proizlazi da je budućnost OPG-a izrazito nepovoljna jer je s tim brojem članova ono neodrživo. I u biološkom smislu i u gospodarskom jer je radnu snagu za obavljanje poslova na OPG-u potrebno tražiti na tržištu radne snage što upućuje na činjenicu da se ne radi o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu već o nekom drugom organizacijskom obliku poljoprivredne proizvodnje.

Tablica 12. Broj članova na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima na dan 14.12.2015.⁸

	Broj članova na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu							Ukupno OPG-a	Ukupno Članova
	0*	1		2		3+			
Županija/Grad/Općina	OPG	OPG	Članova	OPG	Članova	OPG	Članova		
Varaždinska županija	2.066	3.472	3.472	1.893	3.786	1.359	4.488	8.790	11.746
Bednja	37	85	85	40	80	23	77	185	242
Beretinec	15	53	53	29	58	18	62	115	173
Cestica	74	147	147	115	230	94	311	430	688
Donja Voća	47	79	79	31	62	23	75	180	216
Ivanec	102	180	180	107	214	51	169	440	563
Klenovnik	27	38	38	21	42	4	14	90	94
Lepoglava	47	91	91	55	110	33	106	226	307
Maruševec	114	222	222	133	266	85	277	554	765
Petrijanec	104	150	150	85	170	91	308	430	628
Sračinec	29	69	69	22	44	20	66	140	179
Varaždin	203	206	206	81	162	56	185	546	553
Vidovec	101	264	264	122	244	103	331	590	839
Vinica	43	75	75	46	92	44	150	208	317
Ukupno LAG	943	1.659	1.659	887	1.774	645	2.131	4.134	5.564

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede

Obrazovni kao i dobni kapacitet poljoprivrednika u Hrvatskoj je nepovoljan. Na području LAG-a ta situacija je nešto povoljnija iako je daleko od poželjne koja bi značila da većina onih koji se bave poljoprivredom imaju određeno obrazovanje upravo iz tog područja. Prema dostupnim podacima samo 4,1% nositelja OPG-a ima višu ili visoku naobrazbu, dok čak njih 34,5 spada u kategoriju onih koji nisu završili ili imaju samo osnovnu školu. Interesantno je da za čak 28,3% nositelja OPG-a nema podataka.

⁸ Izvor ARKOD

Tablica 13. Školska sprema nositelja/odgovorne osobe na dan 14.12.2015.⁹

Županija/Grad/Općina	Školska sprema nositelja/odgovorne osobe						Ukupno
	Fakultet	Nema podatka	Nezavršena OŠ	Osnovna škola	Srednja škola	Viša škola	
Varaždinska županija	138	2.666	560	2.732	2.529	165	8.790
Bednja	6	36	20	60	58	5	185
Beretinec	1	30	4	26	53	1	115
Cestica	6	111	27	150	130	6	430
Donja Voća		57	13	67	43		180
Ivanec	5	122	24	105	169	15	440
Klenovnik	1	34	2	25	27	1	90
Lepoglava	2	91	21	67	43	2	226
Maruševec	9	148	43	148	199	7	554
Petrijanec	5	131	29	128	129	8	430
Sračinec	3	41	15	32	47	2	140
Varaždin	32	154	15	84	226	35	546
Vidovec	3	146	41	230	166	4	590
Vinica	7	68	13	36	80	4	208
Ukupno LAG	80	1.169	267	1.158	1.370	90	4.134

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede

U ovakvoj obrazovnoj strukturi s obzirom na zastupljenost, najveći razvojni potencijal leži u kategoriji nositelja OPG-a koji imaju završeno srednjoškolsko obrazovanje i koji čine 33,1 % od ukupnog broja. S obzirom na sve veću potrebu praćenja i primjene novih tehnološko-tehničkih dostignuća bez kojih je nemoguće postići konkurentnost u proizvodnji te potrebi praćenja i poznavanja zakonskih propisa, poljoprivrednici bez adekvatnih znanja i vještina neće se moći održati u odnosu na konkurentne proizvode iz uvoza.

Ako se promatra dobna struktura nositelja OPG-a onda je itekako zabrinjavajući podatak kako je njih 74% starije od 50 godina, a čak 38,6% nositelja OPG-a ima više od 65 godina (praktično kategorija umirovljenika). Iako se ovi podaci odnose na područje cijele Varaždinske županije oni ocrtavaju sličnu situaciju na području LAG-a.

2.1.3. Poljoprivredna proizvodnja

Stočarstvo kao najjači generator ukupne poljoprivredne proizvodnje i djelatnost koja angažira najveći dio poljoprivrednih površina nezamjenjiva je poljoprivredna djelatnost svake države ili regije. Posebno kada je u strukturi poljoprivrednih površina zastupljeno puno livada i pašnjaka te kada postoji velika proizvodnja kukuruza, ječma i drugih kultura namijenjenih proizvodnji stočne hrane.

⁹ Izvor ARKOD

Tablica 14. Brojno stanje stoke iz Upisnika poljoprivrednika na dan 14.12.2015.

Županija/Grad/Općina	VRSTA ŽIVOTINJE (broj grla)									Ukupno
	Ostalo	Govedo	Kokoši i pilići	Konji	Koze	Magarci, mule, mazge	Ovce	Purane	Svinje	
Varaždinska županija	4	9.089	670	354	4.295	32	2.203	444	4.300	21.391
Bednja		168	11	4			107			290
Beretinac		56		5	4			6	39	110
Cestica		187	97	10	99	8	13	54	103	571
Donja Voća		249	64		153		33	30	1	530
Ivanec		1.331	44	15	107		155	12	27	1.691
Klenovnik		35	11	1			35		9	91
Lepoglava	1	106	11	1	9		148	18	42	336
Maruševac		484	22	4	228		113	18	137	1.006
Petrijanec		860	143	15	343	2	22	72	221	1.678
Sračinec		15			161		3		38	217
Varaždin		209	22	92	545	11	488	18	1.383	2.768
Vidovec		138	22	17	135			12	39	363
Vinica	1	73	55	11	81		15	6	22	264
LAG Ukupno	6	3.911	502	175	1.865	21	1.132	246	2.061	9.915

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede

Na području LAG-a vrlo je zastupljena stočarska proizvodnja. Prema procjeni, najveća zastupljenost po broju jedinki je u peradarstvu, od kojih je najpoznatiji zagorski puran. Kako su OPG-i koji se bave peradarstvom uglavnom u kooperantskom odnosu s nekom od prehrambenih industrija podaci o točnom broju jedinki nisu dostupni. Od stočarskih grana najveća je zastupljenost goveda (3.911 grla), svinja (2.061 grla), koza (1.865 grla) te ovaca (1.132 grla). Stočarska proizvodnja je razvijenija na području Ivanca i Petrijanca. U pojedinim općinama prevladavaju određene grane stočarske proizvodnje, u Varaždinu i Petrijancu razvijeno je svinjogojstvo i kozarstvo, dok je ovčarstvo prilično razvijeno u Ivanču i Lepoglavi. Tradicionalan uzgoj goveda, odnosno proizvodnja kravljeg mlijeka i junećeg mesa koja stvara najsigurniji dohodak u opadanju je, dok je uzgoj ovaca u rastu, iako je s obzirom na veličinu populacije i težinu uvjetnog grla još uvijek daleko manje zastupljen u odnosu na govedarstvo. Takav razvoj situacije ne može supstituirati govedarsku proizvodnju u smislu korištenja raspoloživih poljoprivrednih površina. Neupitno je stoga da će daljnjim smanjivanjem broja krava dolaziti i do sve veće zapuštenosti prirodnih livada i pašnjaka, odnosno do sve veće zakorovljenosti krajobraza. Takav krajobraz, osim što negativno utječe na zdravlje ljudi (razvoj korovskih alergenata) i smanjenje ukupne biološke raznolikosti, čini ukupnu sliku neke regije manje privlačnom i za potencijalne turiste i izletnike.

Stupanj razvijenosti pčelarstva je također odličan indikator očuvanosti nekog krajobraza. Osim izravne koristi od pčela, koja se očituje u proizvodnji meda, daleko je značajnija korist u poljoprivredi ali i cijeloj prirodi od oprašivanja biljaka koje je bez pčela nezamislivo.

Tablica 15. Broj košnica i broj pčelara iz Upisnika poljoprivrednika na dan 14.12.2015.¹⁰

Županija/Grad/Općina	Broj košnica	Broj PG-a
Varaždinska županija	5.301	87
Bednja	699	6
Beretinec	0	0
Cestica	10	1
Donja Voća	3	1
Ivanec	190	5
Klenovnik	0	0
Lepoglava	58	2
Maruševec	0	0
Petrijanec	10	1
Sračinec	0	0
Varaždin	980	27
Vidovec	171	2
Vinica	51	1
LAG Ukupno	2.172	46

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede

Pčelarstvo je prema prijavljenom broju košnica najrazvijenije na području grada Varaždina, međutim taj podatak treba uzeti s oprezom jer se sami pčelinjaci nalaze na drugim područjima izvan Varaždina. Stoga se može smatrati da je „najmedonosnije“ područje općine Bednja koje zbog svoje ekološke očuvanosti i posebne mikroklimi pravi raj za pčelare. Najveći dio pčelara bavi se stacionarnim pčelarenjem dok manji dio seli pčele i na taj način ostvaruje veće prinose kao i prihode od pčelarstva.

Prema strukturi biljne proizvodnje na području LAG-a razvidno je kako 61% od svih navedenih kultura (njih čak 103) čine one namijenjene hranidbi domaćih životinja (kukuruz, livade, trave i travolike paše, ječam i tritikale). Pri tome najveći udio ima kukuruz i livade čak 51% (više od 6.000 ha), a nakon ovih kultura tradicionalno je zastupljena proizvodnja krumpira i tikva uljarica. Na području LAG-a postoji autohtona sorta zelja - Varaždinsko povrće, koje je zaštićeno oznakom izvornosti na razini RH te je pokrenut postupak priznavanja oznake izvornosti na razini EU. Povrćarstvo je razvijenije u nizinskim dijelovima LAG-a uz šire područje rijeke Drave koje je i pogodnije za tu proizvodnju (mogućnosti navodnjavanja). Neke tradicionalne kulture poput heljde, prosa, pira, konoplje, a koje su u jednom trenutku gotovo potpuno nestale sada se polako vraćaju na polja, dok se neke poput lana, koji je vrlo tražen proizvod, više uopće ne uzgajaju. Isto tako slabo su zastupljene voćarske kulture, odnosno vrlo je malo voćnjaka i vinograda, iako za tu proizvodnju postoje dobri uvjeti te se mogu ostvariti i dobri prihodi. Nekada najdohodovnijia industrijska biljka, šećerna repa, gotovo da je nestala s naših polja što se može povezati s prestankom rada šećerane u Ormožu (Slovenija). Ohrabruje činjenica kako se u proizvodnju uvode i nove

¹⁰ Izvor ARKOD

dosada gotovo nepoznate ili vrlo slabo zastupljene kulture (aronija, borovnica, lavanda, lijeska, šparoge i dr.).

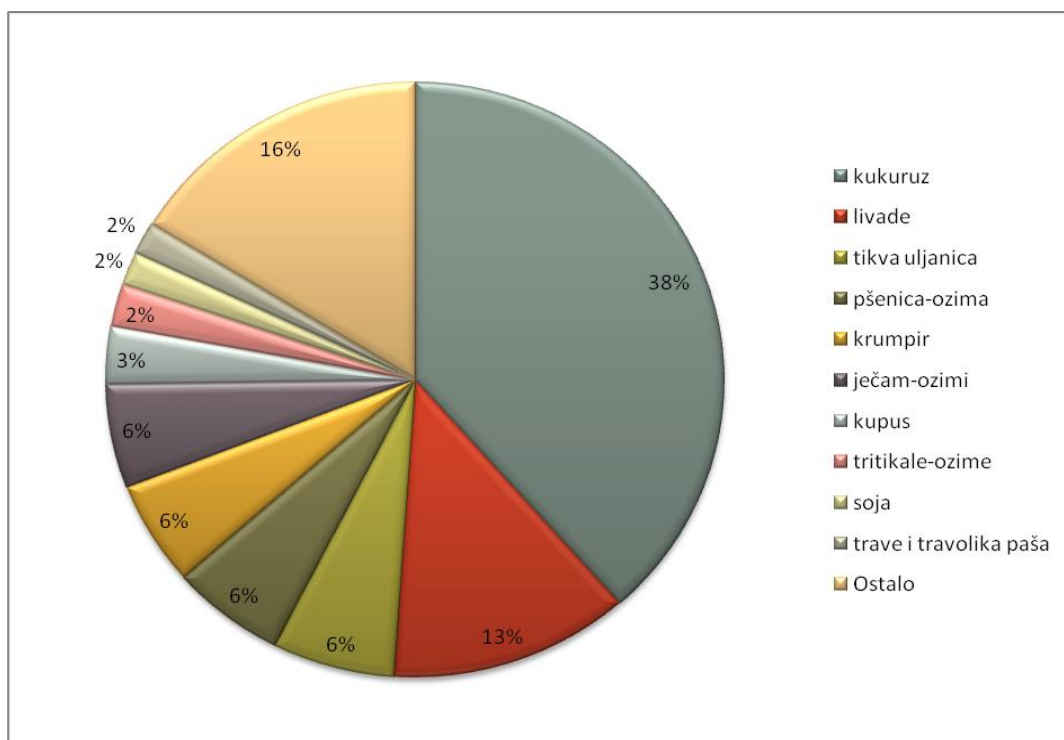
Tablica 16. Kulture na području LAG-a Sjeverozapad¹¹

R.br.	Kultura/obilježje krajobraza	korisnika	Ukupno ha	R.br.	Kultura/obilježje krajobraza	korisnika	Ukupno ha
1	Kukuruz	2.425	4.625,35	53	kukuruz šećerac	11	4,58
2	Livade	1.463	1.517,36	54	proso	2	3,96
3	Tikva uljanica	1.364	765,98	55	kruške	12	3,85
4	Pšenica-ozima	651	718,6	56	breskve	8	3,79
5	Krumpir	968	681,36	57	stočni grašak	4	3,57
6	Ječam-ozimi	993	679,57	58	maslina	5	3,49
7	Kupus	420	372,29	59	borovnica	4	3,42
8	Tritikale-ozime	436	277,36	60	patlidžan	29	3,14
9	Soja	52	216,76	61	kesten	2	2,56
10	Trave i travolika paša	194	211,49	62	rajčica	19	2,56
11	Ugar	223	207,37	63	kupina	10	2,37
12	Plemenita vinova loza	913	185,52	64	lavanda	4	2,28
13	Lucerna	132	122,37	65	cvjetača	16	2
14	Pašnjaci	58	119,69	66	trešnja	5	1,99
15	Uljana repica	24	114,81	67	goji	2	1,95
16	Zob-jara	207	112,35	68	sudanska trava	2	1,86
17	Miješani nasad voćnih vrsta	621	104,72	69	krastavci i kornišoni	14	1,61
18	Kućni vrt	701	88,19	70	smjesa leguminoza i žitarica	2	1,61
19	Grah	413	71,13	71	bundeva	4	1,57
20	ječam-jari	58	59,33	72	vrba	2	1,57
21	Zob-ozima	131	57,54	73	malina	4	1,52
22	Orah	86	55,33	74	bata	1	1,49
23	Djetelina	105	51,73	75	cvijeće	9	1,44
24	Stočna repa	36	48	76	tikva, tikvice	7	1,32
25	Jabuke	50	46,4	77	grašak	13	1,28
26	Soja za stočnu hranu	10	41,47	78	jagode	9	1,22
27	Cikla	59	38,18	79	brokula	10	1,15
28	Tvrda pšenica-ozima	57	31,04	80	tvrda pšenica-jara	3	1,08
29	Heljda	25	30,37	81	koraba	4	0,87
30	Paprika	121	27,08	82	hren	1	0,86
31	Mrkva	44	26,24	83	raž-jara	1	0,86
32	Luk	96	25,62	84	češnjak	10	0,83
33	Konoplja	5	24,48	85	radič	2	0,67
34	Suncokret	19	20,95	86	grahorica jara	1	0,66

¹¹ Izvor ARKOD

35	Salata	32	19,28	87	krmna repica	1	0,55
36	Lijeska	29	15,75	88	zimski luk	1	0,55
37	Raž-ozima	19	15,23	89	buča	1	0,52
38	Postrna repa	29	14,44	90	voćnih vrsta	2	0,46
39	Aronija	22	14,3	91	blitva	5	0,39
40	Celer	29	11,35	92	šparoge	1	0,37
41	Drveća i gmlja	1	9,22	93	pastrnjak	3	0,36
42	Šljive	23	8,88	94	facelija	1	0,29
43	Poriluk	22	8,48	95	kelj pupčar	1	0,29
44	Pravi pir	5	7,85	96	endivija	1	0,28
45	Stočni sirak	3	6,87	97	špinat	1	0,23
46	Peršin	19	6,83	98	Travne trake	1	0,15
47	Kelj	29	6,66	99	bagrem	1	0,08
48	Tritikale-jare	14	5,46	100	lubenice	1	0,07
49	Pšenica-jara	13	4,99	101	višnja	1	0,07
50	Šipak-divlja ruža	1	4,85	102	neven	1	0,05
51	Šećerna repa	2	4,73	103	stočna koraba	1	0,05
52	Ukrasno bilje	1	4,6	Ukupno (ha)			12.019,54

Graf 3. Prikaz zastupljenosti načina korištenja parcela

Iz stanja biljne proizvodnje može se zaključiti kako je dominantan uzgoj bilja za potrebe hranidbe domaćih životinja dominantan, te kako za sve kulture postoje velike mogućnosti s obzirom na potrebe tržišta i veliki uvoz hrane u Hrvatsku. Kako bi se najbolje obradile površine potrebno je povećati stočni fond, ne samo zbog podizanja obradivosti poljoprivrednih površina i stupnja samodostatnosti u mlijeku i mesu, već i zbog nedostatka

organskih gnojiva i s time povezano humusa u tlu. Posebnu pozornost valja posvetiti podizanju obrazovnog kapaciteta poljoprivrednika i poticanju korištenja novih tehnologija, ali na ekološki prihvatljiv način koji jamči održivost proizvodnje hrane.

3. Turizam

U Varaždinskoj županiji 2015. godine povećao se broj smještajnih kapaciteta koji iznosi 2.026 ležaja, od toga hotelski smještaj čini 1.441 ležaj. Na području LAG-a Sjeverozapad nalaze se sljedeći smještajni kapaciteti:

- Hotel 4* – 1 u Varaždinu i 1 u Bednji (Trakošćan)
- Hotel 3* – 3 hotela u Varaždinu i 1 u Ivancu
- Pansioni – 2 u Varaždinu
- Prenoćišta – 2 u Lepoglavi i 1 u Sračincu
- Hosteli – 1 u Varaždinu
- Planinarski domovi – 1 u Lepoglavi, 1 u Bednji i 1 u Ivancu
- Obiteljska domaćinstva (24 ležaja)

Kao i na području Varaždinske županije najveći broj ležajeva je u hotelskim kapacitetima koji čine gotovo polovicu ukupnih hotelskih kapaciteta na području županije. Ostale smještajne kapacitete potrebno je dalje razvijati.

Tablica 17. Hotelski kapaciteti (broj ležaja) na području LAG-a Sjeverozapad

Hotel	Grad / Općina	Kategorizacija	Broj ležaja
Hotel Turist	Varaždin	3	200
Hotel Park	Varaždin	4	46
Hotel Varaždin	Varaždin	3	59
Hotel Istra	Varaždin	4	21
Hotel Trakošćan	Trakošćan, Općina Bednja	4	247
Hotel Orion	Horvatsko, Ivanec	3	45
Ukupno			618

Izvor: Turistička zajednica Varaždinske županije, 2015.

Tablica 18. Kretanje noćenja LAG Sjeverozapad

	2001.	2005.	2011.	2012.	2013.
Varaždin	32.099	42.604	43.496	42.861	42.250
Lepoglava	254	841	945	946	1.487
Bednja	10.142	13.352	0	11.246	18.478
Ivanec	94	0	2.802	2.527	2.726
Ostali	239	162	645	462	483
Ukupno	42.828	56.959	47.888	58.042	65.424

Izvor: Turistička zajednica Varaždinske županije, 2015.

Glavno turističko središte LAG-a Sjeverozapad je grad Varaždin koji ima najveću turističku ponudu te najveće smještajne kapacitete. Gradovi Ivanec i Lepoglava te općine Cestica, Sračinec, Petrijanec, Vinica, Vidovec, Bednja i Donja Voća obiluju različitim potencijalima turističkih resursa za razvoj seoskog, ali i izletničkog, lovnog i ribolovnog turizma – prirodna baština, panoramski pogledi, kulturna baština, povijesni spomenici, tradicionalna arhitektura, manifestacije, zdravi, seoski način života, prisutnost voda tekućica i bajera te lovna područja. Svi su ti uvjeti još uvijek slabo iskorišteni, ali kao potencijal mogu predstavljati respektabilni element u planiranju budućeg razvoja. Pregled svih važnih atrakcija izradio je Institut za turizam, u kojem su one valorizirane po kriteriju važnosti (međunarodna, nacionalna, regionalna i lokalna) te razine tržišne spremnosti (spremna, poluspremna i nespemna).

Tablica 19. Resursno atrakcijska osnova LAG-a Sjeverozapad

Atrakcija	Kategorija važnosti / Tržišna spremnost
Zaštićena kulturna baština	
Varaždin – urbanistička cjelina naselja i povijesna jezgra Stari Grad, Gradska vijećnica, Sakralna baština, Palače plemićkih obitelji, Više muzejskih postava, HNK Varaždin, Varaždinsko groblje, Židovsko groblje, Industrijska baština	Međunarodna / Spremna
Lepoglava Pavlinški kompleks, Kaznionica, Lepoglavska čipka, Nekoliko zbirki – Galerija Jamnić, Etnozbirka Štefanek, Galerija lepoglavske čipke	Međunarodna / Poluspremna
Bednja – Bednjanski kraj Dvorac Trakošćan, Etnozbirke – Mravlinčić, Podsečki	Međunarodna / Spremna
Vinica – urbanistička cjelina naselja Središte Općine Vinica, Arboretum Opeka (u blizini), Dvorci Opeka i Vinica (u blizini)	Regionalna / Poluspremna
Važnije manifestacije	
Varaždin Varaždinske barokne večeri, Sjajni bal, Špancirfest – Festival dobrih emocija, Dani performansa, Trash Film Festival, VAFI, Dani suvremenog plesa, Ulična glazba, Purgari, IMPUT MOP, Varaždinska novogodišnja utrka, Međunarodni sajam lov, ribolov, priroda, turizam, Sejem zdrave i izvorne hrane, CRO Eco Energy Expo	Međunarodna - Nacionalna / Spremna
Ivanec Ivonjski fašnik, Seoske igre u Salinovcu, Međunarodna brdska utrka Ivanščica, Draga domaća rieč, Ivanščica diše za cijeli svijet, Ivanečki rudarski dani	Regionalna / Spremna
Lepoglava Međunarodni festival čipke, Jailhouse festival	Međunarodna / Spremna
Bednja – Bednjanski kraj Etno festival Cvetlin, Slobodni let	Regionalna / Spremna
Vinica Vinička jesen	Lokalna / Spremna
Prirodna baština	
Regionalni park Mura-Drava Biciklistička staza Mura-Drava Bike, Ribolov, Staništa migracijskih ptica	Međunarodna / Poluspremna
Dravska park šuma, Varaždin Staze za pješačenje i trčanje, biciklističke staze, poučne staze, Ribolov	Regionalna / Poluspremna

<i>Park šuma Trakošćan</i> Dvorac Trakošćan, Poučna staza uz Trakošćansko jezero, Šumske staze	Međunarodna / Spremna
<i>Značajni krajobraz područje Kalnika</i> Sustav planinarskih, šumskih i makadamskih putova, Poučna staza Kalnik, Zagorski planinarski put (ZPP)	Regionalna / Spremna
<i>Spomenik prirode špilja Vindija</i>	Međunarodna / Nespremna
<i>Spomenik prirode Mačkova špilja</i>	Regionalna / Nespremna
<i>Spomenik prirode Gaveznicica - Kameni Vrh, Lepoglava</i> Poučna staza	Nacionalna / Nespremna
<i>Arboretum Opeka, Vinica</i> Dvorac Opeka, Srednja škola „Arboretum Opeka“	Nacionalna / Poluspremna
Važniji sportsko-rekreacijski objekti/lokaliteti	
<i>Varaždin</i> Gradska sportska dvorana-Arena Varaždin, TTS sportski centar, Aquacity, Bazeni na Dravskoj špici (zapušteni), Paintball centar	Nacionalna - Regionalna / Poluspremna
<i>Ivanec</i> Paragliding-uzletište, Ivanščica <i>Bednja – Bednjanski kraj</i> Paragliding uzletište, Ravna gora <i>Petrijanec i okolica</i> Lovište Zelendvor	Međunarodna / Spremna
Turističke staze, putovi i ceste	
<i>Planinarske staze</i> Zagorski planinarski put (ZPP), Ravna gora - više (5) planinarskih staza, Ivanščica – više (6) planinarskih staza, Kalnik – dio ZPP-a; mreže planinarskih, šumskih i makadamskih putova; Poučna staza Kalnik	Regionalna / Spremna
<i>Biciklističke staze</i> Mura-Drava Bike Od dvorca do dvorca (ruta u izradi)	Mura-Drava Bike – Međunarodna / Spremna Od dvorca do dvorca – Nacionalna / Nespremna
<i>Put tradicionalne hrane</i> Put „spaja“ proizvođače autohtonih prehrambenih proizvoda certificirane u proizvodnji na tradicionalan način	Regionalna / Spremna

Izvor: *Strategija razvoja turizma Varaždinske županije 2015. – 2025.*

Glavne okosnice razvoja turizma na području LAG-a stoga su:

- kultura i kulturna baština (povijesna jezgra grada Varaždina, dvorac Trakošćan, Lepoglavska čipka, Rangerov put, Špancirfest, festivali)
- priroda i prirodna baština (Ivanščica, Ravna Gora, rijeke Drava, Bednja i Plitvica, park Prirode zagorski bregi, Arboretum „Opeka“)
- vjerski turizam (crkve i samostani)
- eno-gastronomija (vinske ceste, tematski putevi, restorani i obiteljska gospodarstva)
- adrenalinski turizam (paraglajding staze, biciklističke staze, planinarske staze, speleologija)

Seoski turizam tek je u začetku no najčešći je oblik stvaranja turističke ponude u ruralnim područjima.

Na području Varaždinske županije potrebno je još u svrhu razvoja turizma izdvojiti šest kulturnih dobara od nacionalnog interesa¹² od kojih se svi nalaze na području LAG-a Sjeverozapad. Od pet zaštićenih nematerijalnih kulturnih dobara na području LAG-a nalaze se Bednjanski govor te Lepoglavska čipka koja je i pod UNESCO–vom zaštitom, dok je u nematerijalnu baštinu s UNESCO-vom zaštitom od 2010. godine uključen je i medicarski obrt u Klenovniku. Na tentativnoj listi svjetske baštine UNESCO-a od 2005. godine nalazi se i Varaždin (povijesna jezgra i Stari grad).

4. Demografija i socijalne značajke područja LAG-a

Prostor površine 602,55km² naseljava ukupno 110.274,00 stanovnika u 160 naselja, što je 62,67 % ukupnog broja stanovnika Varaždinske županije. LAG Sjeverozapad ima gustoću naseljenosti od 183 st/km² što ga čini jednom od najgušće naseljenih LAG-ova. Najveći broj stanovnika ima grad Varaždin s 46.946 stanovnika, dok najmanje ima općina Klenovnik s 2.015 stanovnika (prema popisu iz 2011. godine). Na području LAG-a prevladavaju mala naselja do 500 stanovnika (izuzetak su naselja Ivanec, Lepoglava, Gornje Vratno, Donja Voća, Donje Ladanje, Petrijanec, Sračinec, Nedeljanec, Tužno, Vinica i Varaždin). Prosječna veličina naselja prema broju stanovnika iznosi 416 stanovnika, stoga područje LAG-a svrstavamo u područje malih naselja.

Tablica 20. Broj stanovnika, kućanstava i površina JLS-a s područja LAG-a

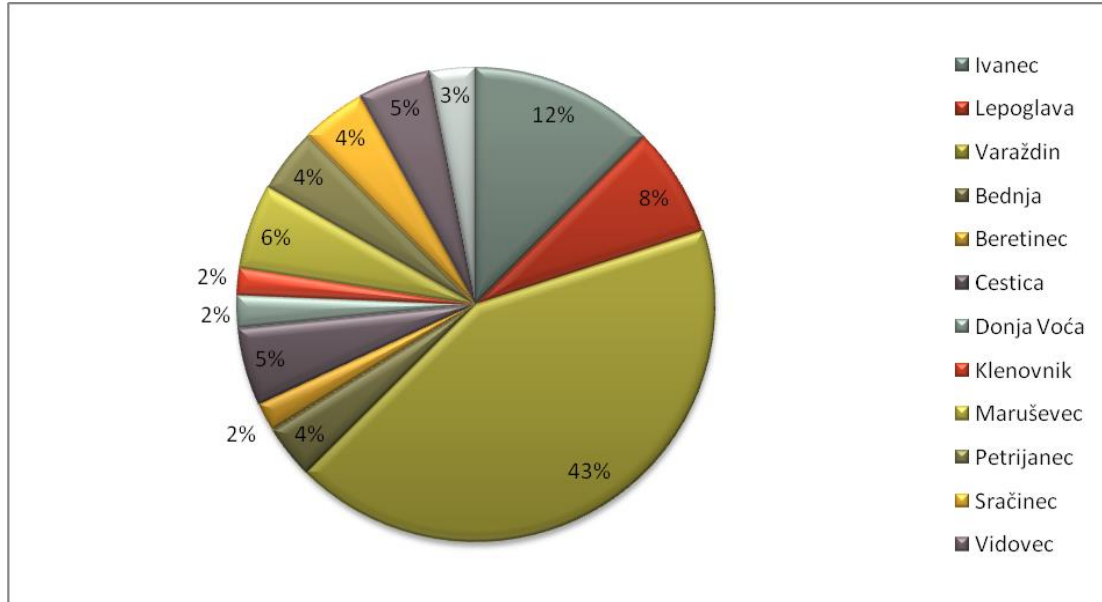
	broj stanovnika	broj kućanstava	površina u km ²
Ivanec	13.765,00	4.057	96,10
Lepoglava	8.271,00	2.330	66,42
Varaždin	46.946,00	17.021	59,45
Bednja	3.977,00	1.395	75,58
Beretinec	2.176,00	632	12,40
Cestica	5.811,00	1.603	46,00
Donja Voća	2.455,00	807	35,30
Klenovnik	2.015,00	603	25,65
Maruševec	6.379,00	1.859	50,00
Petrijanec	4.825,00	1.239	48,00
Sračinec	4.835,00	1.414	23,41
Vidovec	5.423,00	1.433	32,10

¹² Lepoglava: Crkva bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije, bivši pavlinski samostan i Gostinjac, Crkva sv. Jurja, Trakošćan: dvorac Drašković s perivojem, Varaždin: Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije, Palača Patačić, Stari Grad, Strossmayerovo šetalište

Vinica	3.396,00	1.022	32,14
UKUPNO	110.274,00	35.415	602,55

Izvor: DZS

Graf 4: Udio stanovništva pojedinog grada i općine u ukupnom stanovništvu LAG-a

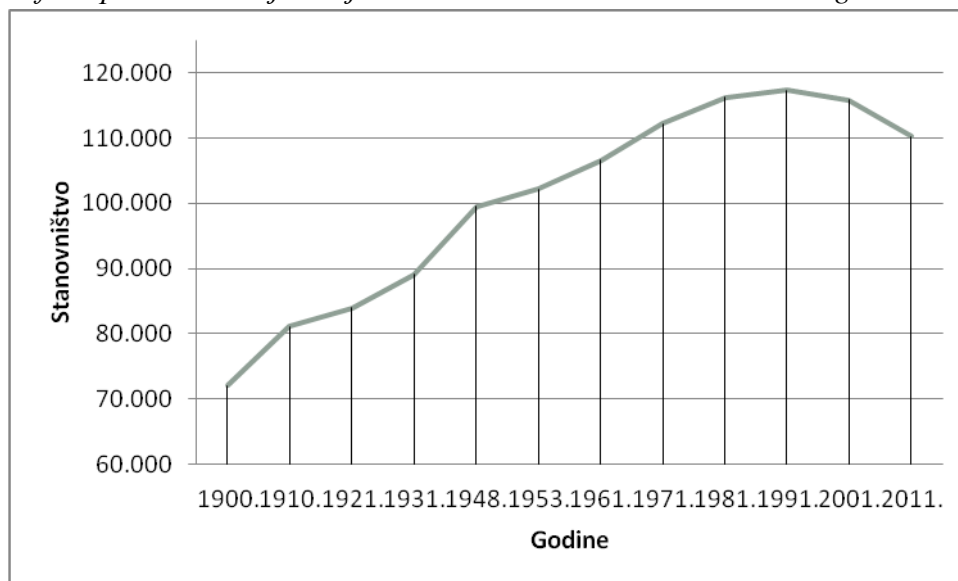

Izvor: DZS

4.1. Demografska kretanja

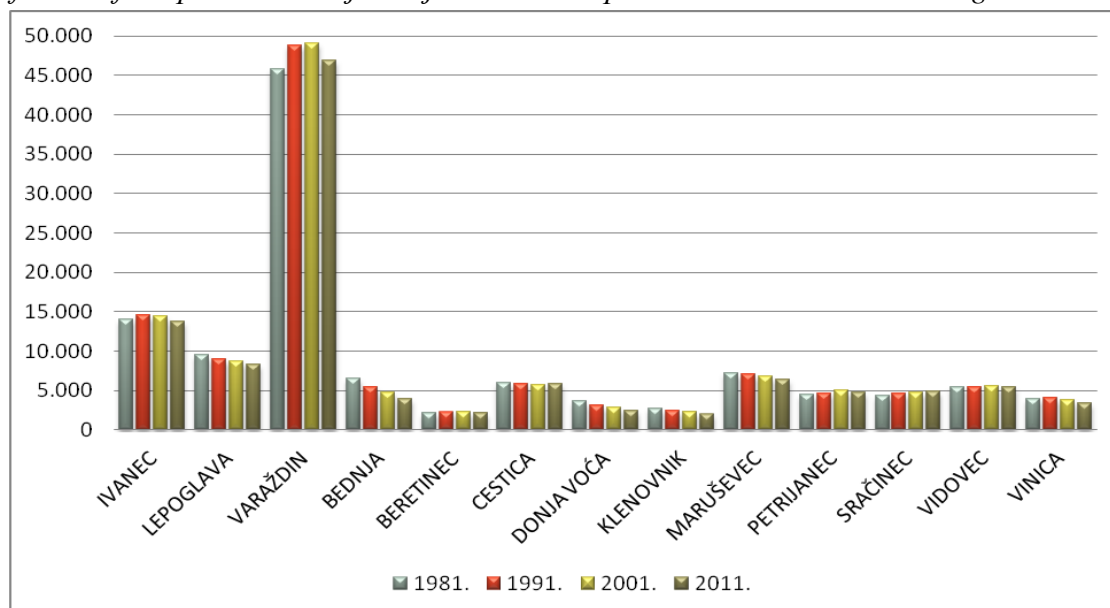
Demografsku sliku područja LAG-a u proteklih 20 godina, karakterizira pad broja stanovnika.

Graf 5: Grafički prikaz kretanja broja stanovnika LAG-a od 1900.- 2011. godine

Izvor: DZS

Graf 6: Grafički prikaz kretanja broja stanovnika po JLS-ima od 1981.- 2011. godine

Izvor: DZS

U razdoblju od 1981. do 2011. godine ukupni broj stanovnika smanjio se za 5.939 osoba. U istom razdoblju, zabilježen je rast broja stanovnika samo u Varaždinu, Petrijancu i Sračincu, što je vidljivo iz Grafa 6.

Tablica 21. Stanovništvo prema dobnim skupinama, popis 2011. godine

Ime grada/općine	Ukupno	0 – 6 godina	0 -19 godina	Radno sposobno stanovništvo (15 – 64 godine)	65 i više godina	75 i više godina	Prosječna starost	Indeks starenja
Ivanec	13.758	943	2.955	9.432	2.181	942	40,8	102,3
Lepoglava	8.283	519	1.636	5.882	1.215	553	40,8	102,8
Varaždin	46.946	2.977	9.045	31.593	8.815	3.776	42,5	130,6
Bednja	3.992	227	827	2.630	786	363	42,8	123,8
Beretince	2.176	135	491	1.509	323	134	39,9	89,4
Cestica	5.806	446	1.338	3.851	954	439	40,5	95,0
Donja Voća	2.443	153	543	1.664	406	192	40,9	99,6
Klenovnik	2.022	133	445	1.402	314	165	40,0	87,6
Maruševec	6.381	438	1.298	4.377	1.077	454	41,6	114,1
Petrijanec	4.812	458	1.293	3.150	699	315	37,8	71,8
Sračinec	4.842	430	1.133	3.318	671	268	38,9	82,3
Vidovec	5.425	398	1.253	3.694	825	322	39,6	89,0
Vinica	3.389	245	737	2.335	523	232	40,8	99,5
Žene	56.530	3.672	11.296	36.443	11.871	5.692		
Muškarci	53.745	3.830	11.698	38.394	6.918	2.463		
Ukupno	110.275	7.502	22.994	74.837	18.789	8.155		

Izvor: DSZ

Stanovništvo područja LAG-a podjednako je zastupljeno po svim dobnim skupinama. Prema popisu iz 2011. godine, udio stanovnika mlađih od 20 godina iznosi 20,85%, udio radno sposobnog stanovništva iznosi 67,86%, dok je udio stanovnika starijih od 65 godina 17,04%. U strukturi stanovništva prema spolu, prema popisu iz 2011. godine, muškaraca je ukupno 53.745, odnosno 48,74%, dok je žena 56.530, odnosno 51,26%.

Tablica 22. Kućanstva prema broju članova, Popis stanovništva 2011.

Ime grada/ općine	Privatna kućanstva								
	Ukupno	Obiteljska kućanstva prema broju članova					Neobiteljska kućanstva		
		svega	2	3	4	5+	svega	samačka kućanstva	višečlana kućanstva
Ivanec	4.057	3.342	738	769	853	982	715	657	58
Lepoglava	2.330	1.774	417	389	425	543	556	503	53
Varaždin	17.021	12.706	4.403	3.525	2.884	1.894	4.315	4.079	236
Bednja	1.395	935	267	182	234	252	460	418	42
Beretinec	632	506	112	92	118	184	126	118	8
Cestica	1.603	1.309	290	260	290	469	294	277	17
Donja Voća	807	570	144	117	128	181	237	220	17
Klenovnik	603	466	84	107	108	167	137	126	11
Maruševec	1.859	1.547	363	329	358	497	312	280	32
Petrijanec	1.239	1.039	176	197	245	421	200	180	20
Sračinec	1.414	1.176	260	273	291	352	238	217	21
Vidovec	1.433	1.250	234	235	302	479	183	169	14
Vinica	1.022	797	175	168	185	269	225	208	17
Ukupno	35.415	27.417	7.663	6.643	6.421	6.690	7.998	7.452	546

Izvor: DSZ

Prema popisu iz 2011. godine, broj kućanstava na području LAG-a je ukupno 35.415, od čega je privatnih kućanstava 27.417. Prosječna veličina kućanstva je 3,06 člana. Broj poljoprivrednih kućanstava je 15.696, odnosno 44,32% od ukupnog broja kućanstava.

4.2. Obrazovna struktura stanovništva

Podaci iz popisa 2011. godine prema školskoj spremi stanovništva starijeg od 15 godina (Tablica 23.) ukazuju da je na području LAG-a:

- bez školske spreme bilo 0,86% osoba
- nepotpuno osnovno obrazovanje imalo 6,93% osoba
- neki stupanj obrazovanja (osnovno, srednje, više i visoko) imalo 92,21% osoba (najbrojniji su oni sa srednjoškolskim obrazovanjem)
- više i visoko obrazovanje imalo 14,24% stanovnika

Tablica 23. Stanovništvo staro 15 i više godina prema spolu i završenoj školi

Spol	Ukupno	Bez škole	1-3 razreda osnovne škole	4-7 razreda osnovne škole	Osnovna škola	Srednja škola	Visoko obrazovanje	Nepoznato
Svi	93.626	807	748	5.741	21.601	51.322	13.331	76
Žene	48.314	567	559	4.075	13.133	22.860	7.074	46
Muškarci	45.312	240	189	1.666	8.468	28.462	6.257	30

Izvor: DZS

Zamjetan je i visok udio žena s osnovnom školom (27,18) i nezavršenom osnovnom školom (10,76%). Pretpostavka je da ove skupine sačinjava uglavnom starija populacija u ruralnim sredinama.

4.1. Obrazovne institucije

Na području LAG-a Sjeverozapad djeluje ukupno 20 vrtića. Jedino na području općina Cestica, Maruševac, Klenovnik i Petrijanec vrtići imaju dostatne kapacitete. Veliki broj vrtića, uz osnovni program, nudi i različite dodatne programe. U sklopu Nacionalnog programa za Rome (program Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta) organizira se dvogodišnji predškolski odgoj za svu romsku djecu s područja općina Petrijanec i Cestica. Predškolsko obrazovanje na području LAG-a Sjeverozapad, s udjelom od minimalno 35% sufinanciraju jedinice lokalne samouprave, ovisno o proračunskim mogućnostima.

Na području LAG-a Sjeverozapad djeluje 20 matičnih osnovnih škola i 18 područnih škola. U svim se školama održava jednosmjenska nastava. Stanje infrastrukture je u područnim školama nezadovoljavajuće. Pored navedenih škola, osnovno obrazovanje djeca stječu još i u glazbenoj školi koja djeluje u okviru Pučkog učilišta u Ivancu te u Glazbenoj školi Varaždin. Za učenike u nižim razredima kojima je mjesto stanovanja udaljeno više od tri km te za učenike u višim razredima kojima je mjesto stanovanja udaljeno više od pet kilometara od škole, osiguran je besplatni prijevoz do škole temeljem odredbi Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11).

Na području LAG-a Sjeverozapad djeluje 16 srednjih škola, po jedna u Vinici, Ivancu i Maruševcu te 13 na području grada Varaždina. U Ivancu postoji četverogodišnji (gimnazijski i ekonomski) te trogodišnji program (prodavač, strojarstvo, tekstil), u Maruševcu četverogodišnji program (opća gimnazija i medicina) te u Vinici četverogodišnji program (poljoprivreda, veterina, turizam i ugostiteljstvo) kao i trogodišnji program (cvjećar, kuhar, pomoćni vrtlar). U Varaždinu djeluje 13 srednjih škola koje pokrivaju skoro sve srednjoškolske programe:

- PRVA GIMNAZIJA VARAŽDIN
- DRUGA GIMNAZIJA VARAŽDIN

- MEDICINSKA ŠKOLA VARAŽDIN
- GRADITELJSKA, PRIRODOSLOVNA I RUDARSKA ŠKOLA
- ELEKTROSTROJARSKA ŠKOLA
- GOSPODARSKA ŠKOLA
- SREDNJA STRUKOVNA ŠKOLA
- STROJARSKA I PROMETNA ŠKOLA
- GLAZBENA ŠKOLA U VARAŽDINU
- PRVA PRIVATNA GIMNAZIJA S PRAVOM JAVNOSTI VARAŽDIN
- PRIVATNA VARAŽDINSKA GIMNAZIJA S PRAVOM JAVNOSTI
- PRIVATNA EKONOMSKO-POSLOVNA ŠKOLA S PRAVOM JAVNOSTI
- PRIVATNA SREDNJA ŠKOLA VARAŽDIN

Po završetku srednjoškolskog obrazovanja učenici školovanje nastavljaju uglavnom na fakultetima u Varaždinu i Zagrebu te susjednim županijama. U Varaždinu postoje sljedeći studijski programi:

Tablica 24. Studijski programi na području LAG-a Sjeverozapad

	Naziv studijskog programa	Izvođač(i)	Vrsta studijskog programa
1.	Ekonomika poduzetništva	Fakultet organizacije i informatike u Varaždinu (Varaždin)	Preddiplomski sveučilišni studij
2.	Informacijski sustavi	Fakultet organizacije i informatike u Varaždinu (Varaždin)	Preddiplomski sveučilišni studij
3.	Inženjerstvo okoliša	Geotehnički fakultet (Varaždin)	Preddiplomski sveučilišni studij
4.	Poslovni sustavi	Fakultet organizacije i informatike u Varaždinu (Varaždin)	Preddiplomski sveučilišni studij
5.	Baze podataka i baze znanja	Fakultet organizacije i informatike u Varaždinu (Varaždin)	Diplomski sveučilišni studij
6.	Informacijsko i programsko inženjerstvo	Fakultet organizacije i informatike u Varaždinu (Varaždin)	Diplomski sveučilišni studij
7.	Informatika u obrazovanju	Fakultet organizacije i informatike u Varaždinu (Varaždin)	Diplomski sveučilišni studij
8.	Inženjerstvo okoliša; smjerovi: Geoinženjerstvo okoliša, Upravljanje okolišem i Upravljanje vodama	Geotehnički fakultet (Varaždin)	Diplomski sveučilišni studij
9.	Odnosi s javnostima	Sveučilište Sjever (Koprivnica)	Diplomski sveučilišni studij
10.	Organizacija poslovnih sustava	Fakultet organizacije i informatike u Varaždinu (Varaždin)	Diplomski sveučilišni studij
11.	Poslovna ekonomija; smjerovi: Turizam, Međunarodna trgovina	Sveučilište Sjever (Koprivnica)	Diplomski sveučilišni studij
12.	Informacijske znanosti	Fakultet organizacije i informatike u Varaždinu (Varaždin)	Poslijediplomski sveučilišni (doktorski) studij
13.	Inženjerstvo i reinženjerstvo organizacija informacijskog doba	Fakultet organizacije i informatike u Varaždinu	Poslijediplomski specijalistički studij

		(Varaždin)	
14.	Menadžment poslovnih sustava	Fakultet organizacije i informatike u Varaždinu (Varaždin)	Poslijediplomski specijalistički studij
15.	Upravljanje sigurnošću i revizija informacijskih sustava	Fakultet organizacije i informatike u Varaždinu (Varaždin)	Poslijediplomski specijalistički studij
16.	Elektrotehnika; smjerovi: Automatizacija, Biomedicinska elektronika	Sveučilište Sjever (Koprivnica)	Preddiplomski stručni studij
17.	Graditeljstvo	Sveučilište Sjever (Koprivnica)	Preddiplomski stručni studij
18.	Multimedija, oblikovanje i primjena	Sveučilište Sjever (Koprivnica)	Preddiplomski stručni studij
19.	Primjena informacijske tehnologije u poslovanju	Fakultet organizacije i informatike u Varaždinu (Varaždin)	Preddiplomski stručni studij
20.	Proizvodno strojarstvo	Sveučilište Sjever (Koprivnica)	Preddiplomski stručni studij
21.	Sestrinstvo	Sveučilište Sjever (Koprivnica)	Preddiplomski stručni studij
22.	Tehnička i gospodarska logistika	Sveučilište Sjever (Koprivnica)	Preddiplomski stručni studij
23.	Tekstilna, odjevna i obučarska tehnologija; smjerovi: Tekstilna tehnologija - mehanička, Tekstilna tehnologija - kemijska, Odjevna tehnologija, Obučarska tehnologija, Dizajn obuće	Tekstilno-tehnološki fakultet (Zagreb)	Preddiplomski stručni studij

Izvor: Varaždinska županija

U Maruševcu djeluje Adventističko visoko teološko učilište u sklopu adventističke crkve s tri različita studija – redoviti studij teologije, izvanredni studij teologije, izvanredni vjeroučiteljski studij. U okviru cjeloživotnog učenja izdvaja se djelatnost Pučkog otvorenog učilišta Đuro Arnold u Ivancu i Pučkog otvorenog učilišta Varaždin (obrazovanje odraslih, razni tečajevi), kao i škola stranih jezika.

4.1. Kultura, zdravlje i sport

Područje LAG-a Sjeverozapad područje je bogate kulturno-povijesne baštine (spomenici kulture, arheološka nalazišta, dvorci, sakralni objekti, muzeji, galerije, zbirke i dr.), s tradicijom i kontinuitetom djelovanja institucija kulture. Od najpoznatijih spomenika kulturne baštine potrebno je spomenuti istaknuti dvorac Trakošćan, staru jezgru grada Varaždina, dvorac Maruševac, dvorac Drašković u Klenovniku, špilju Vindiju u Donjoj Voći te arboretum Opeku u Vinici. Od brojnih i sadržajno različitih kulturnih događanja najpoznatiji su Špancirfest, Međunarodni festival lepoglavske čipke te Zeljarijada u Vidovcu. Lepoglavska čipka najpoznatiji je suvenir s područja LAG-a Sjeverozapad, prepoznatljiv ne samo u Hrvatskoj, već i diljem svijeta. Na području LAG-a nalaze se muzeji – Gradski muzej Varaždin, Entomološki muzej Varaždin, Muzej hrvatskog vatrogastva Varaždin, Muzej anđela, Dvor Trakošćan u općini Bednja te sedam galerija. Kina se nalaze u gradu Ivancu u sklopu Pučkog otvorenog učilišta, te u Varaždinu, a ti prostori se koriste i za kazališne priredbe, koncerte te razne kulturno-glazbene manifestacije. U općinama se za održavanje različitih kulturnih događanja koriste prostori domova kulture i školskih sportskih dvorana dok se knjižnice nalaze u sklopu osnovnih škola.

Na području LAG-a Sjeverozapad djeluju dva centara za socijalnu skrb, dva odgojna doma i osam domova za starije i nemoćne. Osim njih, postoje i više udruga za brigu o starim i nemoćnim osobama. Na područjima ostalih jedinica lokalne samouprave na području LAG-a ne postoje druge institucije koje bi pružale socijalnu skrb stanovništvu pa oni gravitiraju najbližim velikim centrima – Varaždinu i Ivancu.

Sportske aktivnosti na području LAG-a Sjeverozapad pretežno se odvijaju uz školske sportske dvorane i terene. Najčešći vid funkcioniranja jesu sportske udruge, a njihov broj osjetno varira ovisno od određene jedinice lokalne samouprave. Najviše sportskih udruga zastupljeno je na području gradova te općina Bednje, Cestice i Petrijanca, dok najmanje sportskih udruga djeluje na području općina Maruševac i Donja Voća.

Unutar sustava zdravstvene zaštite na području LAG-a Sjeverozapad, na primarnoj razini djeluju stručni medicinski timovi čiji broj se u većini slučajeva razlikuje odnosno manji je od potrebnog broja timova utvrđenog Mrežom javne zdravstvene službe. Sekundarna razina zdravstvene zaštite organizirana je kroz rad Doma zdravlja Varaždin, Opće bolnice Varaždin, Bolnice za plućne bolesti i TBC Klenovnik.

LAG Sjeverozapad na svojem području, u skladu s podacima Registra udruga Republike Hrvatske ima ukupno registrirano 1.185 udruga. Na području LAG-a Sjeverozapad djeluje najviše sportskih udruga, dok su nakon njih po brojnosti tehničke, zatim kulturne, gospodarske i socijalne udruge. U prosjeku svaka udruga okuplja oko 50 članova. Evidencije članstva su vrlo često šturo vođene a isto tako možemo pretpostaviti da je više od trećine njih u članstvu u više od jedne udruge. Iz toga možemo zaključiti da je realna brojka oko 30.000 aktivnih građana u civilnom društvu regije LAG Sjeverozapad. Financijsku potporu udruge za svoje aktivnosti ostvaruju iz proračuna jedinica lokalne samouprave u kojoj su registrirane te županije. Velik broj udruga uzrok je cijepanju proračuna na iznose nedostane za provođenje akcija većeg opsega. Iskorak u financiranju rada udruga pokazuju udruge koje okupljaju mlade te udruge koje su registrirane u novije vrijeme. Članovi tih udruga informirani su o mogućnostima financiranja iz nacionalnih i europskih izvora te posjeduju potrebna znanja za javljanje na natječaje. Druga negativna posljedica velikog broja udruga je raspršenost njihovih aktivnosti, nepostojanje koordinacije i samim time smanjivanje njihovog utjecaja i mogućnosti provođenja inicijativa većeg opsega.

5. SWOT ANALIZA RAZVOJNIH MOGUĆNOSTI PODRUČJA LAG-a

SWOT analiza (akronim od strengths – prednosti, weaknesses – slabosti, opportunities – prilike i threats – opasnosti) je dijagnostička metoda kojom se analiziralo trenutno stanje, u našem slučaju područja LAG-a Sjeverozapad. Analiza nam daje uvid u trenutnu situaciju te na što se možemo osloniti, a na što trebamo obratiti pozornost prilikom razvoja područja LAG-a u budućnosti. Nadalje, uz pomoć SWOT analize olakšava se planiranje prioriteta, ciljeva i mjera razvoja te je kao takva prvi korak u procesu definiranja postojeće i željene pozicije

nekoj područja. Riječ je o multidisciplinarnom pristupu gdje se primjenom induktivnog, deduktivnog, intuitivnog i umreženog mišljenja interpretira trenutno stanje.

SWOT analiza LAG-a Sjeverozapad nastala je kroz sastanke radnih skupina i javne rasprave te uz pomoć vanjskih stručnjaka koji su je oblikovali da bude cjelovita.

Tablica 25. SWOT analiza

PREDNOSTI	SLABOSTI
<p>Prirodni resursi, okoliš, infrastruktura</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povoljni klimatski, geološki, hidrološki i pedološki preduvjeti • Pozicija spajanja / razdvajanja tri geotektonska sustava: Dinarika, Alpika i Panonika • Prisutna očuvana bioraznolikost i agrobioraznolikost (stare sorte i pasmine) • Zaštićena područja: Regionalni park Mura -Drava, NATURA 2000 područja, budući Park SZ Hrvatska: Ivanščica, Strahinjščica, Bednja, Maceljska i Ravna gora • Valorizirane kulturne i prirodne znamenitosti • Zaštićeni autohtoni proizvodi s oznakom izvornosti • Bogatstvo mineralnih sirovina i vodnih resursa pogodnih za eksploataciju • Plan gospodarenja privatnim šumama na području LAG-a • Povoljan geoprometni položaj • Selekcija i zbrinjavanje otpada • Izgrađena suvremena informacijsko-komunikacijska infrastruktura • Izgrađena energetska mreža visokih kapaciteta i sigurna dobava energenata (struja, plin) <p>Gospodarstvo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Formirane poduzetničke zone • Poticajne mjere za ulagače kroz smanjene komunalne doprinose i naknade • Povoljni geografski preduvjeti za diversificiranu poljoprivrednu proizvodnju • Poticanje razvoja seoskog turizma, izravne prodaje proizvoda • Poticanje poljoprivredne proizvodnje kroz subvencije i programe, ustupanje zemljišta • Baza i nadgradnja za prepoznatljiv gastro turizam: izvorne sorte i pasmine, čuveni specijaliteti <p>Društvene djelatnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pokrivenost područja mrežom primarnih odgojno-obrazovnih institucija, visokoobrazovne ustanove (Sveučilišta Zagreb i Sjever) • Osigurana primarna zdravstvena i socijalna skrb • Programi potpore učenicima i socijalno osjetljivim skupinama (stipendije, besplatan prijevoz, potpore obiteljima i socijalno deprivilegiranim stanovništvu) • Prepoznatljiv kulturni proizvod - sačuvana tradicija 	<p>Prirodni resursi, okoliš, infrastruktura</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neuređena korita rijeka Bednje, Plitvice i Drave (plavljenje područja) • Depopulacija i deruralizacija • Nepovoljna obrazovna struktura stanovništva (niska razina naobrazbe) • Nedostatna kontrola stanja i kvalitete tla • Nepostojanje katastra i strategije gospodarenja mineralnim resursima • Nedostatna iskorištenost i održavanje šuma: šumski putovi, zdravstveno stanje, niska zaliha sirovine • Onečišćenje voda i zraka zbog nedostatka monitoringa zagađivača i uvedenih sustava pročišćenja zraka i otpadnih voda • Nepostojanje inventarizacije i sustavnog monitoringa zaštićenih područja i zaštićenih živih organizama: gljive, flora, fauna, sorte, pasmine i dr. • Nedostatna povezanost centra i pojedinih područja javnim prijevozom • Neiskorišten potencijal javnog prijevoza (željeznica, autobusi) • Nedovoljno korištenje obnovljivih izvora energije • Postojeća brojna klizišta i poplavna područja <p>Gospodarstvo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plaće na području LAG-a ispod prosjeka Hrvatske • Visoka nezaposlenost i gospodarski potaknuto iseljavanje u zemlje EU • Gubitak tradicijskih znanja i vještina, kao već prethodno obrta i zanata • Zapuštenost poljoprivrednih površina i zapostavljena proizvodnja • Usitnjenost parcela i nepovezanost proizvođača kroz udruživanja u zadruge • Nedovoljna educiranost poljoprivrednika i nedostatak inicijative za bavljenje poljoprivredom kao primarnom djelatnošću • Nedovoljno iskorišteni turistički potencijali (prirodna i kulturna baština) • Nedostatak smještajnih kapaciteta i promocije • Nema tradicije bavljenja turizmom <p>Društvene djelatnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Disperzija aktivnosti i loši kapaciteti udruga za

<ul style="list-style-type: none"> • Udruge civilnog društva širokog raspona djelatnosti (kultura, potporne udruge, opći interes, gospodarske udruge) • Potpore JLS-a programski orijentiranim udrugama <p>Upravljanje razvojem</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pogranično područje kao potencijal za prekogranične i međuregionalne projekte i suradnju • Otvorenost lokalne samouprave za suradnju sa svima koji su spremni ulagati u razvoj zajednice • Iskustvo u provođenju EU projekata 	<p>povlačenje sredstava iz EU fondova</p> <ul style="list-style-type: none"> • Financijski prihodi za rad udruga uglavnom iz proračuna JLS-a • Neusklađenost potreba gospodarstva i tržišta rada s nastavnim programima <p>Upravljanje razvojem</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatak sustavne pomoći u upravljanju razvojem • Nedostatni ljudski potencijal te nedostatna upravljačka znanja i vještine • Nedovoljna suradnja s ključnim institucijama za razvoj • Nedostatna informiranost djelatnika javnih institucija
<p>PRILIKE</p>	<p>PRIJETNJE</p>
<p>Prirodni resursi, okoliš, infrastruktura</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inventarizacija prirodne i kulturne baštine, kao baze podataka za upravljanje i potencijalno gospodarsko i turističko korištenje • Povlačenje sredstava EU za istraživanje, monitoring i očuvanje Natura 2000 područja • Mogućnost proglašenja Parka prirode Hrvatsko Zagorje • Formiranje edukativno-promotivnih centara agrobioraznolikosti • Programi poticanja korištenja obnovljivih izvora energije: subvencije s nacionalne razine i EU fondova • Programi poticanja energetski učinkovite gradnje s nacionalne i EU razine • Razvoj i unapređenje infrastrukture kroz EU i nacionalne fondove pomoći • Programi revitalizacije naselja s nacionalne i EU razine • POP (Poljoprivredno okolišni programi) - kao potencijal poticanja tradicijske poljoprivrede s EU razine <p>Gospodarstvo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dolazak novih tvrtki visoko-dohodovnih djelatnosti • Mogućnost širenja tvrtki na strana tržišta uz pomoć inozemnih partnera • Programi potpore gospodarstvu na nacionalnoj razini i fondova EU • Programi poticanja zapošljavanja i samozapošljavanja deprivilegiranih skupina na nacionalnoj razini • Osmišljavanja i provedba istraživačkih projekata održivog pašnjačkog stočarstva • Obnova odabranog tradicijskog sajma s prodajom tradicijskih proizvoda • Programi poticaja i razvoja seoskih domaćinstava kroz EAFRD • Brandiranje, promocija i posljedično povećanje potražnje na tržištu za zdravim, domaćim i lokalnim tradicijskim poljoprivrednim proizvodima i prerađevinama • Umrežavanje malih i srednjih OPG-ova i povezivanje s razvijenom procesnom industrijom u okruženju • Stvaranje prepoznatljivog turističkog područja s 	<p>Prirodni resursi, okoliš, infrastruktura</p> <ul style="list-style-type: none"> • Negativan stav RH prema uspostavi Parka prirode Zagorski bregi • Rasprodaja prirodnih resursa u državnom vlasništvu • Klimatske promjene i posljedične devastacija prirodnih resursa: ekstremne suše i poplave te izrazito neravnomjeran raspored oborina • Devastacija prirodnih resursa uslijed nestanka tradicijske poljoprivrede: zapuštanje, sukcesija, požari, nestanak staništa, ugroza i smanjenje populacija te nestanak vrsta • Smanjenje ukupne krajobrazne, stanišne i biološke raznolikosti, uključujući agrobioraznolikost • Nedostatak financijskih sredstava za provođenje projekata poboljšanja kvalitete života • Povećanje količine padalina i poplavljenih površina te otvaranje daljnjih klizišta • Povećanje zagađenja zraka, vode i tla • Prometna izolacija i neatraktivnost područja • Energetska kriza (redukcija plino-opskrbe i ostalih fosilnih goriva) <p>Gospodarstvo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neprikladno Zakonodavstvo: mnoštvo propisa i naknada koje destimuliraju ulagače; • Propisi koji onemogućavaju uzgoj i sjemenarstvo tradicijskih sorti • Stagnacija neto plaća i recesija na globalnoj razini • Nedostatak obrazovanih stručnjaka zbog odljeva mozgova • Razvoj industrijske poljoprivrede u široj regiji i gubitak interesa potrošača za tradicijske proizvode • Daljnje parceliranje ionako usitnjenih poljoprivrednih čestica uslijed nedostatak nacionalne strategije i propisa okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta • Konkurencija okolnih država na svim područjima • Povećanje poreza i nameta u poljoprivredi i turizmu • Smanjenje EU i nacionalnih programa pomoći za razvoj kontinentalnog turizma

<p>zaokruženom ponudom, kroz umrežavanje dionika razvoja turizma</p> <ul style="list-style-type: none"> • Blizina regionalnih centara: Krapina, Varaždin, Zagreb, Maribor kao turističkih središta <p>Društvene djelatnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programi prekvalifikacije i cjeloživotnog obrazovanja • Dostupni programi nacionalne razine i iz fondova EU za poticanje aktivnosti udruga • Edukacija mladih stručnjake za menadžerske poslove osmišljavanja, vođenja i provedbe EU projekata • Uključenje mladih stručnjaka s područja LAG-a u projekte LAG-a, kroz programe stručnog osposobljavanja (financiranog s nacionalne razine) ili naknadnu praksu • Osmišljavanje programa dodatne edukacije starijih osoba: jezici, kompjuterska pismenost, ekologija, prerada, tradicijska znanja i vještine <p>Upravljanje razvojem</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mogućnost primjene dobre prakse upravljanja razvojem susjednih država članica EU – prekogranični utjecaj • Financiranje razvojnih programa i projekata kroz nacionalne i EU fondove • Pобољшanje sposobnosti i znanja lokalne zajednice za upravljanje razvojem • LEADER pristup upravljanja razvojem • Umrežavanje dionika razvoja za lakše upravljanje regijom 	<p>Društvene djelatnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Daljnji egzodus stručne radne snage i iseljavanje obitelji • Daljnja zatvaranja granica uslijed izbjegličke krize u Europi • Nezainteresiranost tržišta za gospodarsku i turističku ponudu LAG-a • Smanjenje broja odgojno-obrazovnih institucija kao posljedica starenja stanovništva i depopulacije • Otežavanje rada i prestanak djelovanja udruga (NGO) <p>Upravljanje razvojem</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatna sredstva državnog proračuna za financiranje razvoja manjih sredina • Nedostatna sredstva JLS-a za provođenje razvojnih programa • Nezainteresiranost JLS-a za prihvaćanje novog načina upravljanja razvojem
--	---

Izvor: Partnerski odbori LAG-a Sjeverozapad

6. RAZVOJNA VIZIJA

Prostor LAG-a Sjeverozapad je ekološki očuvano i razvijeno ruralno područje izazova i mogućnosti, čija mreža agro-turističke i gospodarske infrastrukture definira jedinstvenu i dinamičnu regiju. Kroz održivi razvoj, LAG Sjeverozapad postaje dobro prometno povezana regija zdrave hrane, pića i zelene industrije te prepoznato prirodoslovno, kulturno, ruralno, gastronomsko, hodočasničko i sportsko-rekreacijsko turističko odredište. Gospodarski i ekonomski je regija usko povezana s urbanim središtima te mjesto mira i zdrave prirode za siguran i ugodan život.

Razvojna vizija je nastala kroz partnerske odbore te konzultacije s vanjskim stručnjacima te jasno definira dugoročni razvoj područja LAG-a uzimajući u obzir:

- geografski položaj i prirodne karakteristike regije
- postojeću infrastrukturu
- postojeće gospodarske, poljoprivredne i turističke aktivnosti te kulturne manifestacije
- jednolik, cjelovit, ravnomjeran razvoj svih dijelova LAG-a
- zajednički gospodarski, kulturni i ekološki prostor s Republikom Slovenijom
- valorizaciju prirodne i kulturne baštine

- održivi razvoj – optimalno korištenje prirodnih bogatstava i kulturnog naslijeđa u svrhu razvoja
- razvojne programe i planove svih dionika razvoja LAG-a

Vizija razvoja te kasnije ciljevi, prioriteti i mjere razvoja usmjereni su jednoliko prema javnom, civilnom i gospodarskom sektoru. Da bi se stvorio balansiran razvoj, uvažavajući krajobrazne vrijednosti kao i zaštitu prirode i okoliša, bilo je potrebno pomiriti javne, gospodarske i ekološke interese, što je kroz sastanke radnih skupina i postignuto.

7. Opis ciljeva LRS-a te izlaznih pokazatelja i rezultata

7.1. Ciljevi, prioriteti, mjere LRS za područja LAG-a temeljeni na mogućnostima PRR 2014 – 2020

Uvažavajući ciljeve ruralnog razvoja strategije Europa 2020 i Program ruralnog razvoja RH 2014. – 2020., ciljevi LRS-a moraju biti u skladu s fokusnim područjima ruralnog razvoja RH, a to su:

Fokus područje 2. Jačanje isplativosti poljoprivrednog gospodarstva i konkurentnosti svih tipova poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama, s naglaskom na sljedeća fokus područja:

2A - Pобољшanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito u cilju povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije;

2B – Olakšavanje ulaska poljoprivrednika s odgovarajućom izobrazbom u sektor poljoprivrede, a pogotovo generacijske obnove;

2C+ - povećanje održivosti i konkurentnosti šumskih poduzeća i promicanje održivog gospodarenja šumama.

Fokus područje 3. Poticanje organiziranja lanaca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi, s naglaskom na sljedeća područja:

3A poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, putem promicanja na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupina proizvođača i međustrukovnih organizacija;

Fokus područje 4. Obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom, s naglaskom na sljedeća područja:

4A obnova, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, uključujući u područjima mreže Natura 2000. i u područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima i poljoprivredu velike prirodne vrijednosti, kao i stanje europskih krajobraza;

4B bolje upravljanje vodama, uključujući upravljanje gnojivima i pesticidima;

4C sprečavanje erozije tla i bolje upravljanje tlom.

Fokus područje 5. Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru, s naglaskom na sljedeća područja:

5C olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada, ostataka i drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarstva;

5D smanjenje emisija stakleničkih plinova i amonijaka koje uzrokuje poljoprivredna djelatnost;

Fokus područje 6. Promicanje društvene uključenosti, suzbijanja siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima, s naglaskom na sljedeća područja:

6A olakšavanje diversifikacije, stvaranja i razvoja malih poduzeća kao i otvaranje radnih mjesta;

6B poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima.

Fokus područje 1: Poticanje prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima, trebala uzeti kao horizontalno pitanje.

Gledajući cijelo područje LAG-a te uvažavajući zaključke donesene na partnerskim odborima, realni ciljevi koji doprinose ostvarivanju vizije LAG-a Sjeverozapad poredani su prema važnosti:

- 1. Jačanje poljoprivrede i šumarstva kao gospodarske grane i diverzifikacija gospodarstva**
- 2. Podizanje kvalitete života na ruralnom području**
- 3. Očuvanje okoliša i krajobraza**

7.1. Opis mjera, definiranje korisnika, kriterija prihvatljivosti i praćenje

7.1.1. Opis mjera

Da bi se postigli navedeni ciljevi, LAG Sjeverozapad će poticati razvoj kroz sljedeće mjere i podmjere:

Tablica 26. Mjere Programa ruralnog razvoja za LEADER¹³

Broj mjere	Broj podmjere	Tip operacije	Fokus područje	Cilj
4. Ulaganje u fizičku imovinu	4.1.	Korištenje obnovljivih izvora energije	5C	3
	4.2.	Korištenje obnovljivih izvora energije	5C	3
6. Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja	6.1.	Potpore za pokretanje poslovanja mladim poljoprivrednicima	2B	1
	6.2.	Potpore za osnivanje poduzeća za nepoljoprivredne djelatnosti u ruralnim područjima	6A	1
	6.3.	Potpore razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	2A	1
	6.4.	Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima	6A	1
7. Temeljne usluge i obnova u ruralnim područjima	7.4.	Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	6B	2
8. Ulaganje u poboljšanje šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma	8.5.	Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture	P4	2
	8.6.	Modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u pridobivanju drva i šumskouzgojnim radovima	2C	1
9. Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija	9.	Uspostavljanje proizvođačkih grupa i organizacija	3A	1

Tablica 27. Aktivnosti, ciljani korisnici, najveći i najmanji iznos i intenzitet potpore

Broj podmjere	Aktivnosti	Ciljani korisnici i uvjeti prihvatljivosti	Najveći i najmanji iznos potpore	Intenzitet potpore
4.1.	Uvođenje u proces proizvodnje, sustava koji koriste obnovljive izvore energije	Pravne i fizičke osobe s područja LAG-a čija je djelatnost poljoprivredna proizvodnja	Od 10.000,00 kn Do 100.000,00 kn	Do 50%
4.2.	Uvođenje u proces prerade, sustava koji koriste obnovljive izvore energije	Pravne i fizičke osobe s područja LAG-a čija je djelatnost prerada poljoprivrednih proizvoda	Od 10.000,00 kn Do 100.000,00 kn	Do 50%
6.1.	Potpore za pokretanje poslovanja mladih poljoprivrednika	Nositelji OPG-a s područja LAG-a mlađi od 40 godina.	Od 5.000,00 kn Do 50.000,00 kn	Do 85%

¹³ Fokus područje 1: Poticanje prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima je horizontalnu za sve mjere

6.2.	Potpore za osnivanje poduzeća za nepoljoprivredne djelatnosti u ruralnim područjima	Pravne i fizičke osobe s područja LAG-a	Od 5.000,00 kn Do 50.000,00 kn	Do 50%
6.3.	Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	OPG-i s područja LAG-a	Od 5.000,00 kn Do 50.000,00 kn	Do 85%
6.4.	Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima	Pravne i fizičke osobe s područja LAG-a	Od 10.000,00 kn Do 100.000,00 kn	Do 70%
7.4.	Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	JLS, pravne osobe u većinskom vlasništvu JLS-a, organizacije civilnog društva s područja LAG-a	Od 10.000,00 kn Do 100.000,00 kn	Do 85%
8.5.	Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture	Organizacije civilnog društva i druge pravne osobe aktivne u zaštiti prirode s područja LAG-a	Od 5.000,00 kn Do 50.000,00 kn	Do 85%
8.6.	Modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u pridobivanju drva i šumskouzgojnim radovima	Pravne i fizičke osobe s područja LAG-a čija je jedna od djelatnosti sječa drva	Od 5.000,00 kn Do 50.000,00 kn	Do 50%
9.	Uspostavljanje proizvođačkih grupa i organizacija	Pravne i fizičke osobe s područja LAG-a	Od 5.000,00 kn Do 100.000,00 kn	Do 85%

7.1.2. Prihvatljivi i neprihvatljivi troškovi

Tablica 28. Prihvatljiva ulaganja po podmjerama

Broj podmjere	Prihvatljivi troškovi
4.1. i 4.2.	<ul style="list-style-type: none"> - ulaganja u građenje i/ili opremanje objekata za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora za potrebe vlastitih proizvodnih pogona korisnika s pripadajućom opremom i infrastrukturom - ulaganja u građenje i/ili opremanje objekata za prijem, obradu i skladištenje sirovina za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora s pripadajućom opremom i infrastrukturom
6.1. i 6.3.	<ul style="list-style-type: none"> - kupnja domaćih životinja, jednogodišnjeg i višegodišnjeg bilja, sjemena i sadnog materijala - kupnja, građenje i/ili opremanje zatvorenih/zaštićenih prostora i objekata te ostalih gospodarskih objekata uključujući vanjsku i unutarnju infrastrukturu u sklopu poljoprivrednog gospodarstva u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje i/ili prerade proizvoda - kupnja poljoprivredne mehanizacije, strojeva i opreme, - podizanje novih i/ili restrukturiranje postojećih višegodišnjih nasada, - uređenje i poboljšanje kvalitete poljoprivrednog zemljišta u svrhu poljoprivredne proizvodnje, - građenje i/ili opremanje objekata za prodaju i prezentaciju vlastitih poljoprivrednih proizvoda uključujući i troškove promidžbe vlastitih poljoprivrednih proizvoda - stjecanje potrebnih stručnih znanja i sposobnosti za obavljanje poljoprivredne proizvodnje i prerade proizvoda
6.2. i 6.4.	<ul style="list-style-type: none"> - građenje i/ili opremanje objekata i/ ili turističke infrastrukture za pružanje turističkih i/ili ugostiteljskih usluga sukladno propisima iz područja turizma i ugostiteljstva - građenje i/ili opremanje objekata u kojima se obavlja djelatnost tradicijskih obrta, uključujući objekte u kojima se obavlja pakiranje i trženje proizvoda tradicijskih obrta - građenje i/ili opremanje objekata za pružanje usluga u ruralnim područjima - građenje i/ili opremanje objekata za preradu, skladištenje, pakiranje i/ili izravnu prodaju lokalnih proizvoda
7.4.	- građenje i/ili opremanje: vatrogasnog doma i spremišta, društvenog doma/kulturnog centra, planinarskog

	doma i skloništa, dječjeg igrališta, sportske građevine, objekta za slatkovodni sportski ribolov, rekreacijske zone na rijekama i jezerima, biciklističke staze i trake, tematskog puta i parka, javne zelene površine, pješačke staze, pješačke zone, - financiranje aktivnosti uvođenja novih programa u smislu podizanja kvalitete života na ruralnom području
8.5.	- građenje i/ili opremanje vidikovaca i ostale manje šumske infrastrukture te uređenje poučnih staza
8.6.	- kupnja novih strojeva, alata i opreme za sječu, privlačenje, izvoženje i iznošenje drva i za proizvodnju šumske biomase - građenje i/ili opremanje objekata za skladištenje, zaštitu i sušenje drvnih proizvoda
9.	- troškovi rada koji su u skladu s Poslovnim planom proizvođačke grupe ili organizacije

Svi ostali troškovi koji nisu navedeni u Tablici 29. smatraju se neprihvatljivim troškovima.

7.2. Opis odabira projekta na nivou LAG-a

7.2.1. Način odabira projekata i kriteriji

Način odabira projekata na nivou LAG-a Sjeverozapad definiran je Pravilnikom o provedbi javnih poziva Lokalne akcijske grupe – Sjeverozapad, koji se nalazi u prilogu ovog dokumenta i sastavni je dio Strategije. Pravilnikom se uređuje postupak provedbe javnog poziva za izbor projekata odnosno operacija (u daljnjem tekstu: operacija), koje će se financirati iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj te rezultati kojih će doprinijeti ostvarivanju ciljeva određenih Lokalnom razvojnom Strategijom Lokalne akcijske grupe – Sjeverozapad 2014.-2020. u razdoblju do 2020. godine, odnosno do iskorištenja sredstava. Za postupak izbora operacija se upotrebljavaju Smjernice za lokalni razvoj pod vodstvom zajednice namijenjene lokalnim sudionicima „Smjernice za lokalni razvoj pod vodstvom zajednice namijenjene lokalnim sudionicima“¹⁴ kojeg vodi EU u programskom razdoblju 2014.-2020. i drugi propisi koji obvezuju LAG Sjeverozapad.

7.2.2. Tijelo za odabir projekta

Za potrebe odabira projekata bit će oformljena ocjenjivačka komisija je - stručno i neovisno tijelo koje provodi evaluaciju pristiglih prijavi po javnom pozivu. Ocjenjivačka komisija radi u sastavu od pet (5) članova/ica. Ocjenjivačka komisija ima dva (2) zamjenska člana/ice koji će mijenjati člana/icu Ocjenjivačke komisije za kojeg se utvrdi da iz određenog razloga ne može sudjelovati u evaluaciji pristigle prijave.

Članove Ocjenjivačke komisije imenuje Upravni odbor LAG-a na temelju javnog poziva. Članovi Ocjenjivačke komisije obvezni su u svom radu izbjegavati sukob interesa te se udaljiti iz pregleda ili evaluacije prijavi po javnom pozivu kad se utvrdi da su privatno, poslovno ili na drugi način povezani s podnositeljem prijave ili njegovim partnerom u operaciji ili ako bi iz drugih razloga postojao sukob interesa. Ocjenjivačka komisija vodi

¹⁴

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_community_local_development.pdf

zapisnik i dokumentaciju na način koji osigurava mogućnost praćenja, tako da je moguće uvijek ustanoviti cjelokupan postupak evaluacije. LAG će osigurati Ocjenjivačkoj komisiji prostor te logističku, administrativnu, stručnu i tehničku potporu koja je potrebna za njezin rad.

LAG će na svojoj internetskoj stranici objaviti javni poziv za izbor operacija sa svom potrebnom dokumentacijom za prijavu najmanje četiri puta do 2020. godine.

7.2.3. Intenzitet potpore odabranom projektu

Upravni odbor će na temelju izvještaja Ocjenjivačke komisije za svaki projekt odlučiti hoće li se sufinancirati i s kojim intenzitetom, o čemu odluku donosi Upravni odbor, na način da bilo koja pojedinačna interesna skupina nema više od 49 % glasačkih prava. Upravni odbor će za sufinanciranje izabrati prijedloge projekata koji su postigli veći ukupan broj bodova, a sukladno pravilniku. Ako će na zadnjem mjestu za sufinanciranje biti više projektnih prijedloga sa jednakim brojem ukupnih bodova, prednost ima projekt koji je ranije zaprimljen.

7.3. Opis tema planiranih projekata suradnje i način odabira projekata suradnje

Analiza stanja i SWOT analiza identificirane su razvojne potrebe LAG-a. Da bi se umanjile slabosti i pojačale snage LAG-a, za neke od projekata potrebno je partnerstvo. Projekti suradnje s obzirom na područje i partnerstvo su županijski, nacionalni i transnacionalni.

LAG Sjeverozapad okružen je LAG-ovima Izvor, Prizag, Zeleni Bregi, Međimurski doli i bregi, dok sa Slovenske strane graničimo s LAG-om HALOZE. Suradnja s ostalim LAG-ovima u RH se većinom odvija preko Hrvatske mreže za ruralni razvoj i na visokoj je razini. Pošto je LAG Sjeverozapad pogranični LAG, dobru suradnju ostvaruje s pograničnim LAG-ovima iz drugih zemalja. Tako imamo dobru transnacionalnu suradnju s LAG-om HALOZE iz Slovenije te austrijskim LAG-ovima Vulkanland i Südburgenland plus.

Planirana suradnja s okolnim LAG-ovima u programskom periodu je na sljedeće teme:

- zajednički ekonomski prostor – pokretanje i diversifikacija nepoljoprivrednih djelatnosti na ruralnom području, povezivanje gospodarstvenika
- zajednička poljoprivreda i okoliš – formiranje proizvođačkih organizacija (zadruga), uvođenje starih sorti i pasmina, očuvanje krajobraza kroz očuvanje bioraznolikosti, zaštita poljoprivrednih proizvoda, uvođenje kratkih lanaca opskrbe i očuvanje okoliša
- zajednički kulturni i turistički prostor – razvoj i diversifikacija ruralnog turizma, revitalizacija tradicijskih obrta, valorizacija kulturne i prirodne baštine u turističke svrhe, pogotovo NATURA 2000 područja
- razmjena znanja i iskustava

Planirana suradnja s ostalim LAG-ovima će se fokusirati na razmjenu znanja i iskustava te podizanje kapaciteta članova i zaposlenih LAG-a Sjeverozapad.

7.4. Usklađenost sa nadređenim strateškim dokumentima (ŽRS, PRR)

Nadređene strategije Lokalnoj razvojnoj strategiji 2014. – 2020. su Europa 2020, Program ruralnog razvoja RH 2014. – 2020. te Županijska razvojna strategija Varaždinske županije, Usklađenost LRS-a s Strategijom Europa 2020 opisana je u poglavlju 7.1.

Program ruralnog razvoja 2014.-2020.

Ciljevi programa:

- CILJ 1. (C1) - Poticati konkurentnost poljoprivrede
- CILJ 2. (C2) - Osigurati održivo upravljanje prirodnim resursima i klimatskim promjenama
- CILJ 3. (C3) - Postići uravnotežen teritorijalni razvoj ruralnih područja, uključujući stvaranje i očuvanje radnih mjesta

Prioriteti programa:

- PRIORITET 1. (P1) - Promicanje znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima
- PRIORITET 2. (P2) - Povećanje održivosti poljoprivrednih gospodarstava te konkurentnosti svih vrsta poljoprivrednih djelatnosti u svim regijama, promovirajući pri tome i inovacijske poljoprivredne tehnologije, kao i održivo upravljanje šumama
- PRIORITET 3. (P3) - Promicanje organiziranja lanca prehrane, uključujući preradu i trženje poljoprivrednih proizvoda, dobrobit životinja te upravljanje rizicima u poljoprivredi
- PRIORITET 4. (P4) - Obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava vezanih uz poljoprivredu i šumarstvo
- PRIORITET 5. (P5) - Promicanje učinkovitosti resursa i pomaka prema klimatski elastičnom gospodarstvu s niskom razinom ugljika u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru
- PRIORITET 6. (P6) - Promicanje socijalne uključenosti, smanjenje siromaštva i gospodarski razvoj u ruralnim područjima

Županijska razvojna strategija Varaždinske županije 2011.-2013. (ŽRS) je još uvijek na snazi do donošenja nove strategije i LRS je u skladu s Ciljem 4. (C4) - Ruralni razvoj koji ima prioritete:

- P4.1. Ruralni razvoj na temelju održivih oblika poljoprivrede, šumarstva i ruralnog turizma
- P4.2. Razvoj novih te očuvanje tradicionalnih proizvoda, obrta i usluga

Svaki od ciljeva LRS-a sadrži više mjera i podmjera razvoja, mjere su usklađene s strategijama višeg reda te je usklađenost prikazana u tablici 30.

Tablica 29. Usklađenost LRS s nadređenim strateškim dokumentima

Broj mjere	Broj podmjere	Program ruralnog razvoja RH 2014. – 2020.						ŽRS 2011. – 2013.	
		P1	P2	P3	P4	P5	P6	P4.1.	P4.2.
4. Ulaganje u fizičku imovinu	4.1.								
	4.2.								
6. Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja	6.1.								
	6.2.								
	6.3.								
	6.4.								
7. Temeljne usluge i obnova u ruralnim područjima	7.4.								
8. Ulaganje u poboljšanje šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma	8.5.								
	8.6.								
9. Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija	9.								

8. Opis uključenosti lokalnih dionika u izradu LRS

8.1. Opis sudjelovanja različitih interesnih skupina u izradu LRS i primjena načela »odozdo prema gore«

Prilikom izrade LRS-a pazilo se na poštivanje načela »odozdo prema gore«. Iz tog razloga nastojalo se u izradu LRS-a uključiti što veći broj stanovnika s područja LAG-a kroz održavanje partnerskih odbora kojima se željelo identificirati potrebe i interese lokalnog stanovništva. Jednako tako, poticalo se poljoprivrednike, gospodarstvenike, udruge i javni sektor na dostavu projektnih ideja koje se planiraju realizirati do 2020. godine, kako bi stvorili bazu projektnih ideja i dobili sliku koja područja ulaganja su interesantna stanovništvu s područja LAG-a.

8.1.1. Partnerski odbori za izradu LRS-a

Kroz raspravu na Upravnom odboru i Skupštini LAG-a definirane su teme koje su bitne za područje LAG-a te je donesen terminski plan održavanja partnerskih odbora. Partnerski odbori podijeljeni su po slijedećim temama (općim i specifičnim): Akcijski plan izrade LRS, Razvoj poljoprivrede, Turizam i gospodarstvo, Javna uprava, Očuvanje okoliša i infrastruktura, SWOT analiza, Prioriteti, ciljevi i mjere, Zaštita okoliša – institucije regionalne i državne razine, Javno predstavljanje LRS te su pozicionirani po čitavom području LAG-a, općinama/gradovima s kojima je tema usko vezana. Pozivi za radionice su podnošeni osobno, putem medija, plakata, interneta. Animacija i informiranje stanovništva odrađeni su u uskoj suradnji s lokalnim zajednicama i lokalnim medijima (radio, internetski portali, plakati).

Na radionicama su korištene različite metode rada i zapisivanja ideja. Tako su nastali radni listovi na kojima su odgovori na postavljena pitanja. (prilog) Sveukupno je održano 9 partnerskih odbora na kojima su sudjelovale 152 osobe.

Tablica 30. Hodogram značajnijih događaja tijekom izrade LRS-a LAG-a Sjeverozapad

Datum	Opis aktivnosti
20.11.2015.	Upravni odbor – donošenje odluka potrebnih za izradu LRS
10.12.2015.	1. Partnerski odbor - Akcijski plan izrade LRS, održan u Varaždinu
16.12.2015.	Upravni odbor – donošenje odluka potrebnih za izradu LRS
16.12.2015.	Skupština – donošenje odluka potrebnih za izradu LRS
12.01.2016.	2. Partnerski odbor – Razvoj poljoprivrede, održan u Vidovcu
14.01.2016.	3. Partnerski odbor – Razvoj poljoprivrede, održan u Petrijancu
19.01.2016.	4. Partnerski odbor – Turizam i gospodarstvo, održan u Ivancu
26.01.2016.	5. Partnerski odbor – Javna uprava, održan u Lepoglavi
27.01.2016.	6. Partnerski odbor – SWOT analiza, održan u Maruševcu
28.01.2016.	7. Partnerski odbor - Očuvanje okoliša i infrastruktura, održan u Cestici
05.02.2016.	8. Partnerski odbor – Prioriteti, ciljevi i mjere, održan u Vinici
12.02.2016.	9. Partnerski odbor – Zaštita okoliša – institucije regionalne i državne razine, održan u Lepoglavi
03.03.2016.	Formirana baza projekata i Završena analiza pristiglih projektnih ideja

8.1.2. Metodologija rada na partnerskim odborima

Partnerski odbori organizirani su na način da je u prvom dijelu prisutnima približena uloga LAG-a u razvoju ruralnih područja, LEADER pristup, važnost izrade LRS, metodologija izrade LRS te predstavljanje teme partnerskog odbora od strane relevantnog stručnjaka za određeno područje. Drugi dio sastojao se od rada dionika u grupama, najčešće su bili podijeljeni u 5 grupa. Svaka grupa odgovarala bi na različita, unaprijed postavljena pitanja te bi pitanja bila rotirana po svim grupama. Nakon što su sve grupe odgovorile na sva pitanja, odgovori su javno predstavljeni te su svi sudionici javno prokomentirali odgovore i po potrebi ih nadopunili. Na taj način dobiveni su traženi podaci od velikog broja ljudi koji su ugrađeni u prioritete, ciljeve i mjere LRS-a.

8.1.3. Projektne ideje

Pripremajući se za izradu LRS-a tijekom 2015. godine na radionicama/sastancima/skupovima koje smo održavali na području LAG-a pozivali smo dionike i upoznavali ih s važnošću dostave projektnih ideja koje su realno ostvarive i koje planiraju ostvariti do 2020. godine. Također smo putem web stranice www.lagsz.hr osigurali javno dostupan obrazac za dostavu projektnih ideja. Obrazac smo slali i putem elektroničke pošte te smo u dogovoru s lokalnim samoupravama omogućili da što veći broj zainteresiranih stranaka ispuni obrazac te nam dostavi svoju projektnu ideju. Na taj način, do 03. 03. 2016. godine stvorili smo bazu od 136 projektnih ideja.

8.1.4. Informiranje

Veliku važnost pridali smo informiranju stanovnika o planiranim i provedenim aktivnostima u svrhu izrade LRS. Tako smo građanstvo o svemu obavještavali putem internetske stranice www.lagsz.hr, facebook stranice LAG-a Sjeverozapad, objavama na internetskim portalima, lokalnim i regionalnim tiskovinama, lokalnim radio postajama, putem elektroničke pošte i plakatima po čitavom području LAG-a.

8.1.5. Opis partnerstva

LAG Sjeverozapad osnovan je na inicijativu 11 općina i gradova sjeverozapadnog dijela Varaždinske županije. Krajem 2010. godine održana je osnivačka Skupština, dok je LAG kao udruga registriran početkom 2011. godine. Područje LAG-a prošireno je naknadno u dva navrata te je sada u sastavu LAG-a 13 općina i gradova. LAG djeluje putem svojih tijela čija struktura je usklađena s pravilima LEADER pristupa. Od početnih 33 članova/ica LAG je svoje članstvo povećao na 45 članova/ica, koji predstavljaju javni, civilni i gospodarski sektor s područja LAG-a. Svi članovi LAG-a ujedno su i članovi Skupštine te na taj način aktivno sudjeluju u njenom radu. Izvršna tijela LAG-a čine Predsjednik, Dopredsjednici, Voditelj, Tajnik te Upravni odbor.

LAG Sjeverozapad ima ured sa sjedištem u Lepoglavi, Hrvatskih pavlina 7. Radno vrijeme Ureda LAG-a je svaki radni dan od 7 do 15 sati, u uredu rade dvije osobe - Voditelj i Tajnik. Ured je otvoren za primanje stranaka te služi kao mjesto gdje stanovnici s područja LAG-a mogu dobiti sve potrebne informacije vezane za LEADER pristup, Program ruralnog razvoja RH 2014.-2020. i ostala pitanja vezana uz ruralni razvoj. Izrada Strategije trajala je šest mjeseci, ali su pripreme i upoznavanje stanovnika s područja LAG-a s važnošću uključivanja u proces izrade počeli puno ranije. Prilikom provedbe i održavanja različitih aktivnosti po čitavom području LAG-a prezentirali smo prisutnima važnost donošenja Strategije te smo ih poticali da se uključe i aktivno sudjeluju u njenoj izradi. Na taj način animirali smo stanovnike s područja LAG-a te smo ostvarili dobar odaziv na partnerske odbore.

9. Akcijski plan provedbe LRS

9.1. Tijek provedbe LRS unutar programskog razdoblja 2014 – 2020

Svake godine u programskom razdoblju će se raspisati najmanje 1 natječaj za svaku mjeru. U slučaju da se na prvi natječaj u tekućoj godini ne javi dovoljan broj kvalitetnih projekata raspisat će se još jedan natječaj do kraja tekuće godine.

Tablica 31. Tijek provedbe LRS-a po godinama

Broj podmjere	Tip operacije	Odgovornost za provedbu	Terminski plan provođenja (godine)			
			2017.	2018.	2019.	2020.

4.1.	Korištenje obnovljivih izvora energije	LAG, Pravne i fizičke osobe s područja LAG-a čija je djelatnost poljoprivredna proizvodnja				
4.2.	Korištenje obnovljivih izvora energije	LAG, Pravne i fizičke osobe s područja LAG-a čija je djelatnost prerada poljoprivrednih proizvoda				
6.1.	Potpورا za pokretanje poslovanja mladim poljoprivrednicima	LAG, Nositelji OPG-a s područja LAG-a mlađi od 40 godina.				
6.2.	Potpore za osnivanje poduzeća za nepoljoprivredne djelatnosti u ruralnim područjima	LAG, Pravne i fizičke osobe s područja LAG-a				
6.3.	Potpura razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	LAG, OPG-i s područja LAG-a				
6.4.	Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima	LAG, Pravne i fizičke osobe s područja LAG-a				
7.4.	Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	LAG, JLS, pravne osobe u većinskom vlasništvu JLS-a, organizacije civilnog društva s područja LAG-a				
8.5.	Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture	LAG, Organizacije civilnog društva i druge pravne osobe aktivne u zaštiti prirode s područja LAG-a				
8.6.	Modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u pridobivanju drva i šumskouzgojnim radovima	LAG, Pravne i fizičke osobe s područja LAG-a čija je jedna od djelatnosti sječa drva				
9.	Uspostavljanje proizvođačkih grupa i organizacija	LAG, Pravne i fizičke osobe s područja LAG-a				

10. Procjena broja projekata za vrijeme programskog razdoblja 2014 – 2020

Tablica 32. Procjena ukupnog broja projekata za programsko razdoblje

Broj podmjere	Tip operacije	Ukupan broj projekata za razdoblje 2014. – 2020.
4.1.	Korištenje obnovljivih izvora energije	14
4.2.	Korištenje obnovljivih izvora energije	13
6.1.	Potpura za pokretanje poslovanja mladim poljoprivrednicima	36
6.2.	Potpore za osnivanje poduzeća za nepoljoprivredne djelatnosti u ruralnim područjima	36
6.3.	Potpura razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	69
6.4.	Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima	15
7.4.	Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno	53

	stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	
8.5.	Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture	22
8.6.	Modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u pridobivanju drva i šumskouzgojnim radovima	18
9.	Uspostavljanje proizvođačkih grupa i organizacija	6
	Ukupno	282

11. Način praćenja i procjene provedbe LRS

11.1. Opis praćenja provedbe LRS

Svrha evaluacije LRS Sjeverozapad 2014.-2020. su uglavnom tri točke. Prije svega želimo kroz evaluaciju postići racionalniju raspodjelu financijskih i ljudskih resursa između projekata i te poboljšati upravljanje. Sljedeći cilj je poboljšati i olakšati odlučivanje tijela te time dati podlogu za lakše odlučivanje o kvaliteti projekata. Treći cilj je obrazovni i/ili motivacijski, kroz evaluaciju će se dobiti nova znanja potrebna za lakše razumijevanje procesa razvoja i identifikaciju projektnih ciljeva.

Rezultati evaluacije će nam dati povratnu informaciju o postignutim indikatorima i na toj osnovi ocjenjivači će moći donositi lakše i kvalitetnije odluke za novo pristigle projekte. Ove važne informacije se prvenstveno odnose na stratešku orijentiranost (jesu li financirani „pravi“ projekti i „prave“ aktivnosti), na samu provedbu projekta (jesu li aktivnosti dobro provedene i jesu li postignuti su svi ciljevi) i na usvojeno znanje (postoji li bolji/jeftiniji/učinkovitiji načini za ostvarivanje ciljeva - identificiranje primjera dobre prakse).

Podatke koji će nam trebati za evaluaciju dobit ćemo od Državnog zavoda za statistiku, Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju te od drugih relevantnih institucija. Svi podaci o operacijama i o indikatorima koje ćemo prikupiti kroz proces evaluacije će biti javno dostupni svim zainteresiranima.

Sa evaluacijom Strategije lokalnog razvoja LAG-a Sjeverozapad 2014.-2020. će početi već u fazi planiranja projekata, jer u fazi planiranja je potrebno identificirati početno stanje, tako da se može pratiti napredak i procijeniti uspješnost projekta i Strategije.

Izvori koji će biti potrebni za evaluaciju su: informacijska podrška / baze podataka koje ćemo pridobiti od određenih institucija i koji su potrebni za evaluaciju te osoblje (zaposlene) vodećeg partnera i/ili vanjske ocjenjivače koji će provoditi evaluaciju.

Tablica 33: Organizacija praćenja i evaluacije strategije

	Praćenje strategije	Evaluacija strategije
Organizira	Upravni odbor	Upravni odbor
Odgovorno tijelo	Osoblje LAG-a	Osoblje LAG-a i vanjski stručnjaci
Sadržaj praćenja	• Uporaba proračuna	• Godišnja izvješća o praćenju

	<ul style="list-style-type: none"> Statistika prijava projekata Doprinos projekata ciljevima i pokazateljima strategije Aktivnosti animacije LAG-a i projekti suradnje Doprinos ciljevima Programa 	<ul style="list-style-type: none"> Rezultati i učinci provedenih projekata
Vremenski raspored	Stalno	2 puta tijekom cijelog razdoblja
Razdoblje izvješćivanja	Godišnje	3 godine
Tijelo koje odobrava izvješće	Upravni odbor	Skupština
Svrha izvješća	Priprema godišnjeg plana provedbe strategije Poboljšanja mehanizama provedbe	Revizija strategije

11.1.1. Pokazatelji praćenja i indikatori za mjerenje učinka provedbe LRS

Tablica 34. Pokazatelji praćenja provedbe LRS-a po podmjerama

Broj podmjere	Pokazatelji praćenja	Indikator
4.1.	Uvođenje u proces proizvodnje, sustava koji koriste obnovljive izvore energije	<ul style="list-style-type: none"> Br. pravnih subjekata koji su investirali u smanjenje emisije CO2
4.2.	Uvođenje u proces prerade, sustava koji koriste obnovljive izvore energije	<ul style="list-style-type: none"> Br. pravnih subjekata koji su investirali u smanjenje emisije CO2
6.1.	Potpore za pokretanje poslovanja mladih poljoprivrednika	<ul style="list-style-type: none"> Br. pravnih subjekata koji su investirali u restrukturiranje i razvoj
6.2.	Potpore za osnivanje poduzeća za nepoljoprivredne djelatnosti u ruralnim područjima	<ul style="list-style-type: none"> Br. novo otvorenih pravnih osoba s nepoljoprivrednom djelatnošću
6.3.	Potpore razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	<ul style="list-style-type: none"> Br. pravnih subjekata koji su investirali u restrukturiranje i razvoj
6.4.	Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima	<ul style="list-style-type: none"> Br. pravnih subjekata koji su investirali u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima
7.4.	Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	<ul style="list-style-type: none"> Br. pravnih subjekata koji su investirali u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu
8.5.	Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> Br. pravnih subjekata koji su investirali u uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture
8.6.	Modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u pridobivanju drva i šumskouzgojnim radovima	<ul style="list-style-type: none"> Br. pravnih subjekata koji su investirali u modernizaciju tehnologija, strojeva, alata i opreme za pridobivanje drva i šumskouzgojne radove
9.	Uspostavljanje proizvođačkih grupa i organizacija	<ul style="list-style-type: none"> Povećanje br. ponuđača koji koriste jedinstvene brendove

		<ul style="list-style-type: none"> Povećanje broja zaštićenih proizvoda
--	--	--

11.2. Opis procjene LRS

Tablica 35. Procjena LRS prema indikatorima

Indikator	Početna vrijednost 2015.	Ciljana vrijednost 2023.	Doprinos	Praćenje	Izvor provjere
Br. pravnih subjekata koji su investirali u smanjenje emisije CO2	0	20	20	Na završetku provedbenog razdoblja LRS	Evidencija LAG-a
Br. pravnih subjekata koji su investirali u smanjenje emisije CO2	0	30	30	Na završetku provedbenog razdoblja LRS	Evidencija LAG-a
Br. pravnih subjekata koji su investirali u restrukturiranje i razvoj	0	30	30	Na završetku provedbenog razdoblja LRS	Evidencija LAG-a
Br. novo otvorenih pravnih osoba s nepoljoprivrednom djelatnošću	0	15	15	Na završetku provedbenog razdoblja LRS	Evidencija LAG-a
Br. pravnih subjekata koji su investirali u restrukturiranje i razvoj	0	40	40	Na završetku provedbenog razdoblja LRS	Evidencija LAG-a
Br. pravnih subjekata koji su investirali u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima	0	15	15	Na završetku provedbenog razdoblja LRS	Evidencija LAG-a
Br. pravnih subjekata koji su investirali u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	0	40	40	Na završetku provedbenog razdoblja LRS	Evidencija LAG-a
Br. pravnih	0	15	15	Na završetku	Evidencija LAG-a

subjekata koji su investirali u uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture				provedbenog razdoblja LRS	
Br. pravnih subjekata koji su investirali u modernizaciju tehnologija, strojeva, alata i opreme za pridobivanje drva i šumskouzgoje radove	0	15	15	Na završetku provedbenog razdoblja LRS	Evidencija LAG-a
Povećanje br. ponuđača koji koriste jedinstvene brendove Povećanje broja zaštićenih proizvoda	0	3	3	Na završetku provedbenog razdoblja LRS	Evidencija LAG-a
Povećanje broja zaštićenih proizvoda	0	3	3	Na završetku provedbenog razdoblja LRS	Evidencija LAG-a

12. Opis sposobnosti provedbe LRS

12.1. Ljudski kapacitet za provedbu LRS

LAG ima jasno definiranu strukturu i način djelovanja kroz koje ostvaruje aktivnosti definirane Statutom. Statut LAG-a predstavlja dokument koji je donesen na Skupštini te je potvrđen od strane javnog tijela što znači da je djelovanje LAG-a usklađeno s pozitivnim pravnim propisima Republike Hrvatske.

Tablica 36. Prikaz tijela LAG-a s jasno definiranim zadacima

Tijelo/Funkcija	Zadaci	Broj članova
Skupština	Utvrđuje smjernice za rad, usvaja Statut te njegove izmjene i dopune, donosi odluku o primanju u članstvo, daje tumačenja Statuta i ostalih odluka tijela LAG-a, donosi odluke i druge akte važne za rad LAG-a u skladu sa Statutom, bira i razrješava Predsjednika/icu, Dopredsjednike/ice, članove/ice Upravnog odbora, Voditelja/icu, Tajnika/icu, članove/ice Nadzornog odbora te Likvidatora/icu, usvaja strateške i financijske planove i programe rada, odlučuje o prestanku rada, razmatra ostala pitanja vezana uz rad LAG-a, odlučuje o žalbama članova na odluke o isključenju iz LAG-a, odlučuje o drugim pitanjima sukladno Zakonu o udrugama.	45

Upravni odbor	Vodi aktivnosti između dvije sjednice Skupštine, provodi odluke Skupštine i ostalih tijela LAG-a, saziva sjednice Skupštine, podnosi strateške i financijske planove i programe rada Skupštini te brine o provođenju istih, podnosi izvješća o radu i financijska izvješća Skupštini, brine o primjeni LEADER načela, brine o imovini i prikupljanju novčanih sredstava te načinu ulaganja dobiti u unaprjeđenje djelatnosti, odlučuje o volonterskom i profesionalnom angažmanu pravnih i fizičkih osoba u LAG-u te odlučuje o sklapanju ugovora, imenuje komisije i slična tijela prema potrebi te im određuje zadatke, predlaže Statut te njegove izmjene i dopune, rješava sporove i sukobe interesa unutar, donosi ostale odluke važne za rad i funkcioniranje, obavlja i druge poslove predviđene Statutom i drugim općim aktima.	11
Nadzorni odbor	Prati i nadzire rad svih tijela te o svom nalazu i mišljenju obavještava Upravni odbor Udruge i tijelo čiji je rad nadziran, prati i nadzire rad te materijalno i financijsko poslovanje, prati i nadzire ostvarivanje ugovornih i drugih zakonskih obveza, prati i nadzire poštivanje i primjenu Zakona, Statuta i drugih odluka tijela u obavljanju djelatnosti, djelatnosti svih tijela i djelatnosti svih ustrojstvenih oblika, prati i nadzire usklađenost rada i dokumenata sa Zakonom, prati i nadzire usklađenost godišnjeg plana rada s djelatnošću LAG-a, podnosi izvještaje o svom radu Skupštini, brine o stegovnim procesima unutar LAG-a, obavlja ostale poslove koji mu se stave u nadležnost.	3
Predsjednik	Odgovara za zakonitost rada, zastupa i predstavlja LAG, organizira i koordinira rad LAG-a, član je Skupštine i Upravnog odbora, saziva, organizira i vodi sjednice Upravnog odbora, odgovara pred Skupštinom za rad Upravnog odbora, potpisuje odluke koje donose Skupština i Upravni odbor.	1
Dopredsjednici	Mijenjaju Predsjednika/icu u slučaju njegove odsutnosti ili trajne spriječenosti te za to razdoblje preuzimaju sva njegova prava i obveze	2
Voditelj	Zastupa i zagovara projekte i programe, skrbi za izvršavanje odluka i zaključaka Predsjednika, Skupštine i Upravnog odbora, skrbi da djelatnost LAG-a bude u skladu s LEADER načelima, propisima, Statutom i drugim aktima, brine o ispunjavanju obaveza propisanih zakonom i drugim aktima, prisustvuje sjednicama Skupštine i Upravnog odbora i sudjeluje u raspravi, organizira redovno poslovanje te povjerava određene poslove drugim članovima, može raspolagati novčanim sredstvima do iznosa od 15.000,00 kn, i do tog limita može donositi samostalno odluke o utrošku sredstava. Za veće iznose odluku o utrošku novčanih sredstava donosi Upravni odbor, brine o financijskom poslovanju LAG-a i obavlja rizničarske poslove, obavlja svakodnevnu unutarnju koordinaciju LAG-a, obavlja druge poslove koje mu naloži Predsjednik i Upravni odbor	1
Tajnik	Obavlja administrativne, tehničke i operativne poslove, brine o pripremi sjednica i sastanaka svih tijela, vodi zapisnike sa sjednica i sastanaka svih tijela, dostavlja zapisnik s redovne sjednice Skupštine nadležnom uredu koji vodi registar udruga, priprema materijale i pomaže u radu svih tijela LAG-a, vodi evidenciju članstva i rješava sve probleme vezane uz članstvo u LAG-u, vodi arhiv LAG-a	1

Najviše tijelo je Skupština koju čine svi članovi LAG-a. Svi redovni članovi/ice imaju pravo sudjelovanja u radu LAG-a i radu tijela LAG-a te mogu birati i biti birani u tijela LAG-a te na taj način aktivno doprinosti ciljevima LAG-a. Upravni odbor predstavlja izvršno tijelo LAG-a koje je ustrojeno prema pravilima LEADER-a. Upravni odbor ima 11 članova (šest žena, četiri člana u dobi do 29 godina, tri predstavnika civilnog društva, četiri gospodarstva kao i javnog sektora). Nadzor nad radom i financijskim aktivnostima LAG-a provodi Nadzorni odbor kao tijelo koje se sastoji od tri člana koji nužno ne moraju biti članovi LAG-a, čime se stavio naglasak na neovisnost i veću samostalnost u radu. Predsjednik LAG-a zastupa i predstavlja LAG te poduzima sve pravne radnje u obavljanju poslova LAG-a. Predsjednik se bira prema definiranoj proceduri te je za svoj rad odgovoran Skupštini. Voditelj i Tajnik su jedine funkcije u LAG-u koje su profesionalizirane (za svoj rad primaju novčanu naknadu). Time se željelo osigurati da se poslovi i zadaci koji su u njihovoj nadležnosti obavljaju profesionalno i prema pravilima struke te da postoje osobe koje će primarno brinuti o ostvarivanju ciljeva i interesa LAG-a, a neposredno i interesu stanovnika s područja LAG-a.

Ocjenjivačka komisija

Ocjenjivačka komisija je stručno i neovisno tijelo koje provodi evaluaciju pristiglih prijava po javnom pozivu. Ocjenjivačka komisija radi u sastavu od pet (5) članova/ica. Ocjenjivačka komisija ima dva (2) zamjenska člana/ice koji će mijenjati člana/icu Ocjenjivačke komisije za kojeg se utvrdi da iz određenog razloga ne može sudjelovati u evaluaciji pristigle prijave. Članove/ice i zamjenske članove/ice Ocjenjivačke komisije imenuje Upravni odbor LAG-a na temelju javnoga poziva. Član ocjenjivačke komisije ne može biti član Upravnog ili Nadzornog odbora. Ocjenjivačka komisija provodi evaluaciju pristiglih projektnih prijava, sastavljaju bodovnu listu te predlaže Upravnom odboru projekte za financiranje. O svom radu sastavljaju zapisnik. Članove komisije može razriješiti Upravni odbor, ako su kršili ugovor ili druge akte, propisa i odluka tijela LAG-a, ako ne djeluju profesionalno, samostalno ili u sukobu s ciljevima i interesima LAG-a. Ako dođe do bilo kakvih sukoba interesa, članovi komisije moraju se sami isključiti iz pregledavanja i ocjenjivanja prijavi na javnim pozivima i biti zamijenjeni zamjenskim članom. Za svoj rad, ocjenjivačka komisija odgovorna je Upravnom odboru.

Tablica 37. Upravni odbor LAG-a Sjeverozapad

<i>Redni broj</i>	<i>Ime i prezime</i>	<i>Sektor</i>	<i>Spol, dob</i>
1.	Marijan Škvarić	JLS	Muški, 52
2.	Igor Obadić	Civilni sektor	Muški, 29
3.	Neda Njegač	Civilni sektor	Žena, 27
4.	Tajana Gotal	Gospodarski sektor	Žena, 35
5.	Andreja Klasić	Civilni sektor	Žena, 29
6.	Gabrijela Kos	JLS	Žena, 33
7.	Aleksandra Patrčević	JLS	Žena, 26
8.	Dragica Korpar	JLS	Žena, 43

9.	Ivica Jagić	Gospodarski sektor	Muško, 43
10.	Marko Hladika	Gospodarski sektor	Muško, 35
11.	Ivica Majcen	Gospodarski sektor	Muško, 49

Postupak odlučivanja tijela LAG-a

Tijela LAG-a svoje odluke donose ukoliko je prisutno više od polovice članova tijela, a odluke se donose natpolovičnom većinom prisutnih članova. Svaki član tijela LAG-a ima jedan glas. Zbog efikasnijeg rada Skupštine, čije je članstvo zbog brojnosti ponekad teško okupiti, u slučaju potrebe u Statutu je propisano da ukoliko na sjednici nije prisutna polovica ili više članova, sjednica se odgađa za 30 minuta, nakon čega Skupština može odlučiti bez obzira na broj prisutnih članova. Glasovanja na tijelima LAG-a su javna, osim ako samo tijelo ne odluči drugačije. Sjednice tijela LAG-a provode se na sastancima članova uživo ili dopisno, pomoću komunikacijskih tehnologija uz smislenu primjenu pravila koja se odnose na sastanke uživo. Mandat Predsjednika, Potpredsjednika, Članova Upravnog i Nadzornog odbora traje četiri godine, nakon čega ista osoba može biti ponovno izabrana ili imenovana na ovo mjesto. Kod glasovanja o odabiru projekata u okviru rada upravnog odbora, ni jedan sektor (javni, gospodarski, privatni) ne smije imati dominantan utjecaj (preko 49%).

12.2. Financijski kapacitet za provedbu LRS

LAG od svojih početaka vodi brigu da posjeduje dostatne financijske kapacitete za provođenje svojih aktivnosti i postizanje ciljeva određenih Statutom i Strategijom. U tu svrhu je na 2. Skupštini LAG-a, koja je održana u siječnju 2011. godine, donesena je Odluka te je potpisan Sporazumu o suradnji između svih JLS-a koji su u sastavu LAG-a, u kojem je definirano da se obvezuju plaćati članarinu koja iznosi 12.000,00 kuna godišnje. Također, donesena je odluka da članovi u LAG-u koji su predstavnici javnog i gospodarskog sektora plaćaju članarinu u iznosu od 400,00 kuna godišnje, dok članovi koji su predstavnici civilnog sektora plaćaju članarinu u iznosu od 120,00 kuna godišnje. Takvim financijskim planiranjem stvoreni su financijski preduvjeti koji omogućava LAG-u da ispoštuje financijske obaveze koje ima u provođenju projekata na koje se prijavljuje. Isto tako, upravljačka struktura LAG-a brine da su za sve aktivnosti koje provodi predviđena financijska sredstva unutar projekata kojih su te aktivnosti dio. LAG stavlja naglasak i vodi brigu o tome da redovno djelovanje, planirane aktivnosti i dostizanje postavljenih ciljeva ostvaruje kroz provođenje projekata.

12.3. Iskustvo u provedbi LEADER pristupa u programskom razdoblju 2007. – 2013.

Upravljačka struktura LAG-a uspješno je prijavila i provela projekt iz IPARD programa Mjera 202 za sufinanciranje LAG-a. Projekt je prijavljen sredinom 2013. godine, a ugovor je potpisan 30. siječnja 2014. godine. U razdoblju od dvije godine trajanja projekta LAG je proveo čitav niz prihvatljivih aktivnosti te je uspješno odradio sve izvještaje i opravdao utrošena sredstva. Također, uspješno je odrađena prijava na Mjeru 19, Podmjera 19.1 Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020. iz koje su dobivena sredstva za izradu LRS 2014.-2020. Na području LAG-a velik broj gospodarskih subjekata aktivano je u prijavi svojih projektnih ideja na razne EU i nacionalne natječaje. Izdvojiti ćemo samo IPARD program iz kojeg je s područja LAG-a ugovoreno/isplaćeno 22 projekta ukupne vrijednosti veće od 37.000.000 kuna. (Izvor: Ministarstvo poljoprivrede)

12.4. Iskustvo u provedbi projekata izvan mjere LEADER

U sklopu aktivnosti iz Mjere 202 LAG se prijavio na natječaj Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost za sufinanciranje projekata organizacija civilnog društva (udruga) u području energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije, gdje smo ostvarili sufinanciranje izrade Strategije poboljšanja energetske učinkovitosti javne rasvjete na području LAG-a Sjeverozapad.

Članovi upravljačkih tijela LAG-a imaju dugogodišnje iskustvo u pripremi i provedbi projekata financiranih iz EU fondova (INTERREG, PHARE, IPA, Europe for Citizens, Youth in Action), EIB-a, donatora i dr. Voditelj i Tajnik LAG-a su osobe koja imaju bogato iskustvo na pripremi i provedbi EU projekata, provođenju javne nabave prema PRAG-u i upravljanju projektnim ciklusom. Kod zahtjevnijih i kompleksnijih projekata LAG Sjeverozapad ima podršku AZRA-e, kao i JLS-a te Varaždinske županije.

Tablica 38. Izdvojeni projekti koji su provedeni/se provode na području LAG-a

Ime projekta	Partner/nositelj	Vrijednost (€)	Fond
Turistična zona Haloze - Zagorje	Nositelj projekta: Cestica Projektni partneri :Bednja, Klenovnik, Donja Voća, Vinica i Lepoglava	392.255,00 €	INTERREG 3a Slovenia-Hungary-Croatia 2004-2006 (I raspis)
PaVolor	Nositelj: Bednja	9.000,00 €	Europe for Citizens
LACE	Nositelj: Lepoglava	7.000,00 €	Europe for Citizens
TCIC	Nositelj: Lepoglava	981.037,02 €	PHARE 2005 Programme
Marijanski hodočasnički put	Partner: Turistička zajednica Sjeverno Zagorje	703.836,96 €	IPA Slo-Cro 2007-2013

Izgradnja europskog identiteta kroz zajedničke kulturne i sportske tradicije	Partner: Cestica	56.448,70 €	Europe for Citizens
Join for active youth participation	Partner: Nezavisna udruga mladih, Lepoglava	54.550,00 €	Youth in Action
Time for action	Partner: Nezavisna udruga mladih, Lepoglava	31.400,00 €	Youth in Action
DE-PARK	Partneri: Bednja, Cestica, Klenovnik, TKIC .d.o.o. Lepoglava, Udruga Ekomuzej Lepoglava	553.911,36 €	IPA Slo-Cro 2007-2013
Mentor	Nositelj projekta: Donja Voća Projektni partneri: Vidovec, Petrijanec	67.138,21 €	Europski socijalni fond

13. Financijski plan

13.1. Financiranje rada LAG-a i provedbe LRS-a

Procijenjeni prihodi LAG-a Sjeverozapad za razdoblje 2016. do 2023. godine baziraju se na dvije osnove, vlastiti izvori (članarine) te financiranje iz EAFRD-a kao što je prikazano u Tablici 38.

Tablica 39. Procjena ukupnih prihoda LAG-a za razdoblje 2016. – 2023.

Izvor financiranja	Udio prihoda (%)	Indikativna vrijednost (kn)
Članarine	8,42	1.092.000,00
Podmjera 19.2. Provedba operacija unutar CLLD strategije	69,77	9.044.000,00
Podmjera 19.3. Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a	3,49	452.200,00
Podmjera 19.4. Tekući troškovi i animacija	18,32	2.374.050,00
Ukupno	100	12.962.250,00

Troškovi provedbe LRS-a za razdoblje 2016. – 2023. prikazani su u Tablici 39.

Tablica 40. Procjena ukupnih troškova LAG-a za razdoblje 2016. – 2023.

Trošak	Udio prihoda (%)	Indikativna vrijednost (kn)
Provedba operacija unutar CLLD strategije	69,77	9.044.000,00
Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a	3,49	452.200,00
Tekući troškovi ureda i animacija	26,74	3.466.050,00
Ukupno	100	12.962.250,00

13.2. Procjena potrebnih financijskih sredstava za provedbu projekata

Provedba projekata će se financirati iz EAFRD-a mjere 19. LEADER (CLLD), Podmjere 19.2. Provedba operacija unutar CLLD strategije. Raspodjela sredstava prema Podmjerama LRS-a prikazana je u Tablici 40.

Tablica 41. Procjena potrebnih financijskih sredstava za provedbu projekata

Broj podmjere	Aktivnosti	Postotak od ukupnih financijskih sredstava Podmjere 19.2.
4.1.	Uvođenje u proces proizvodnje, sustava koji koriste obnovljive izvore energije	3,0%
4.2.	Uvođenje u proces prerade, sustava koji koriste obnovljive izvore energije	7,0%
6.1.	Potpore za pokretanje poslovanja mladih poljoprivrednika	10,0%
6.2.	Potpore za osnivanje poduzeća za nepoljoprivredne djelatnosti u ruralnim područjima	10,0%
6.3.	Potpore razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	19,0%
6.4.	Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima	8,0%
7.4.	Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	29,0%
8.5.	Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture	6,0%
8.6.	Modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u pridobivanju drva i šumskouzgojnim radovima	5,0%
9.	Uspostavljanje proizvođačkih grupa i organizacija	3,0%
	Ukupno	100,0%

Osobe sudjelovale u izradi LRS-a LAG-a Sjeverozapad

1 Branko Aurkas	52 Kruno Jurgec	103 Martin Oreški
2 Josip Bačan	53 Igor Kaplijić	104 Roman Ozimec
3 Vjekoslav Bahun	54 Ivana Karpov	105 Dragana Paska
4 Vladimir Benkus	55 Tea Kidmet	106 Gabrijela Paska
5 Mirko Bistrović	56 Ivica Kišić	107 Milan Pavleković
6 Nives Blažunaj	57 Dragutin Kišić	108 Dragutin Peharda
7 Nevenka Borovec Kihac	58 Lidija Kišiček	109 Predrag Peharda
8 Ivica Bregović	59 Barica Klemeničić	110 Zlatko Peharda
9 Stjepan Bregović	60 Zdravko Kliček	111 Milan Peta
10 Tihomir Buden	61 Martina Klopotan-Tuk	112 Josipa Petrović Zozoli
11 Tatjana Cesar - Martinčević	62 Marijan Kljuić	113 Ivana Pintarić
12 Vladimir Čiglar	63 Tamara Kljunić	114 Dubravka Pirović
13 Natalija Cikač	64 Andrija Kolačko	115 Vladimir Podbojec
14 Igor Čolaković	65 Mirko Korotaj	116 Marija Požgajec
15 Maja Darabuš	66 Dragica Korpar	117 Tomica Požgajec
16 Ivan Dombaj	67 Zdravko Korpar	118 Irena Prašnjak Sedlar
17 Denis Dombaj	68 Bojan Korpar-Japek	119 Stjepan Prikratki
18 Tomislav Drožđek	69 Darko Kos	120 Marija Ptiček
19 Ljubica Dubovečak	70 Gabrijela Kos	121 Andreja Ptiček
20 Anton Emeršić	71 Marijan Kostanjevec	122 Zorislav Rodek
21 Miljenko Ernoić	72 Emil Kotolenko	123 Žarko Rodeš
22 Marijan Fatika	73 Hrvoje Kovač	124 Josip Rožmarić
23 Miljenko Flajšman	74 Ivan Kovačić	125 Zlatko Rožmarić
24 Marijan Florijanović	75 Zvonko Kovačić	126 Dušan Sakač
25 Josip Friščić	76 Stjepan Kovačić	127 Snježana Skupnjak
26 Ana Funda-Gorski	77 Snježana Kovačić	128 Franjić Snježana
27 Tomislav Furjan	78 Marko Križanić	129 Stjepan Stančić
28 Branko Geci	79 Zvezdana Krog-Škare	130 Roman Strelec
29 Valentina Gladović - Nedić	80 Eduard Kukec	131 Ivan Šagi
30 Blanka Glavica-Ječmenica	81 Zdravko Kukec	132 Saša Šantalab
31 Jernej Golc	82 Zdravko Kukec	133 Goran Šegović
32 Sonja Golc	83 Stjepan Kundija	134 Silvija Šincek Humek
33 Stjepan Golubić	84 Igor Kušenić	135 Božidar Šipek
34 Tajana Gotal	85 Štefanija Kušenić	136 Marijan Škvarić
35 Jasminka Grabar	86 Maja Lehman	137 Josip Špoljar
36 Emanuela Grđan	87 Nadica Leskovar	138 Slavko Štrlek
37 Goranka Grgić	88 Petar Leskovar	139 Franjo Talan
38 Marija Grobenski	89 Katica Levanić	140 Emil Tkalec
39 Ivan Hanžek	90 Josip Levanić	141 Danijel Tomašić
40 Josip Harjač	91 Lidija Levanić	142 Anika Vincek
41 Krunoslav Horvat	92 Emina Ljubek	143 Darijan Vinter
42 Damir Horvat	93 Marijan Majcen	144 Josip Vrbanec
43 Silvija Hrandek Slavinec	94 Damir Majhen	145 Zdravko Vrbanec
44 Marija Hršak Bonjeković	95 Ivan Marković	146 Mario Vrčec
45 Tomislav Hrženjak	96 Branko Mavrek	147 Marina Vuković
46 Đurđica Ivančević	97 Ivica Migač	148 Dijana Zagorščak
47 Vladimir Ivanuša	98 Zvonko Mihin	149 Tomislav Zrinski
48 Boris Jagetić Daraboš	99 Mladen Mihin	150 Jelena Zrinski - Berger
49 Ana Jagetić Daraboš	100 Dunja Mraković	151 Mario Željezić
50 Vladimir Janček	101 Božidar Novoselec	152 Mirjana Žmegač
51 Tomislav Jarmić	102 Igor Obadić	

Zahvaljujemo se svim osobama koje su kroz partnerske odbore i ostale aktivnosti sudjelovale u izradi Lokalne razvojne strategije LAG-a Sjeverozapad 2014. – 2020.